

လွင်ထိုင်ဝါခင်းဂဝ်, မိုင်းဂဝ်,

လွင်းလံးဟံယါခင်ဝါခင်းမိုင်းခါဝ်းယါမ်းကခင်ဂဝ်,ဂဝ်းလူလုးပတိပံဂ်.ခ
ဧလး ပိုတ်းယိုဝ်းဂခင်ခင်းမိုင်းဂူမ်းတုမ်

ဂိုဏ်းဂပ်းလွင်းရှမ်း

ဟိုခင်လိက်လီးငါခင်းကခင်ခေ့.လီးတင်းခတ်းလှ်ရှမ်းမိုဝ်းခင်းစဂး 15 ငါဝ်းခိုဝ်းခလးခင်းတူင်,ဂူင်းဂူခင်းသမ်.တင်းလုမ်းဂူခင်းခင်းပိုခင်.
 တီးကခင်မီး Progressive Voice ပီခင်ဟူးအိ,ဂပ်းသခင်

ဟူးတီမ်း စလး ပိုခင်ကွက်,း

ဟူးခင်,တေးချိုခင်း သုခင်,လီးဂူခင်းမိုင်းမွခင်း
 လုမ်းဂပ်းသခင်လွင်းလုက်းရှိုခင်းယား
 ခွမ်,မတီ,သုခင်,လီးဂူခင်းယား
 ခွမ်,မတီ,ဂူခင်းပီးဟေးယား
 မုက်.လုမ်းခင်းယင်းယား
 ခွမ်,မတီ,ဂူခင်းပီးဟေးယင်းလီင်
 မုက်.လုမ်းပက်းပိုင်မီမီးစလးသုခင်,လီးဂူခင်းယင်းလီင်
 လွင်းဂခင်ပီးပိုင်,ရျာ,ယင်းလီင်

မုက်.လုမ်းခင်းယင်းယင်းလီင်
 Karenni Legal and Human Rights Center
 သုခင်ပီးဟေးဂုင်ကျော့, (တီး)
 မုက်.လုမ်းခင်းယင်းခင် (မိုင်းထီး)
 ခွမ်,မတီ,ပီးယူ,လီပကွင်း
 မုက်.လုမ်းခင်းယင်းတကင်း
 မုက်.လုမ်း ခမ်းခေး

တီးဂပ်းသိုပ်,တွင်းထမ်ခေးမုခင်း

မုက်.လုမ်း ခမ်းခေး

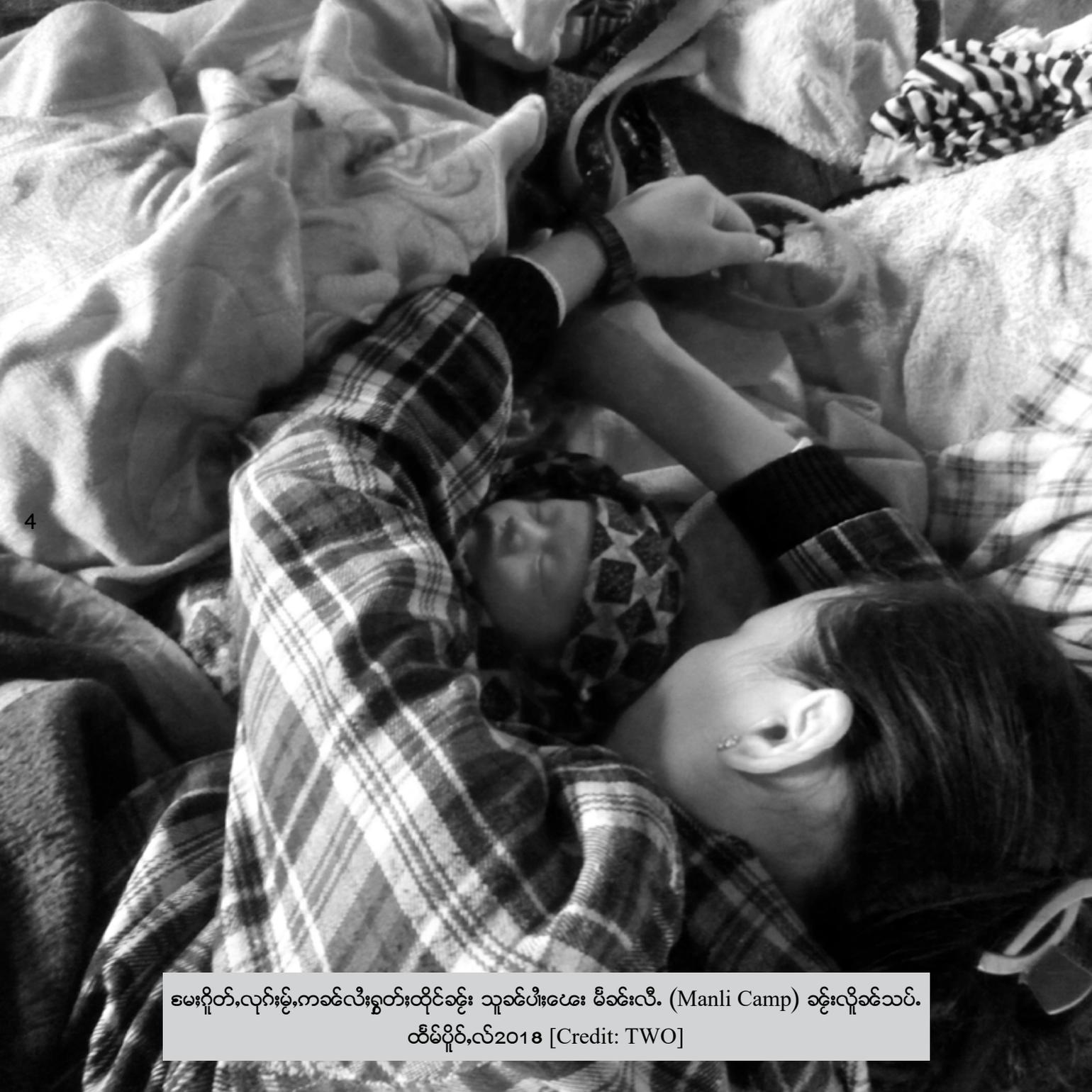
 www.progressivevoicemyanmar.org

 info@progressive-voice.org

လွှဲထိုင်ဝါခင်းဂဝ်, မိုင်းဂဝ်,

လွင်းလံးဟံးယါခင်းဝါခင်းမိုင်းခါးယါမ်းကခင်ဂိပ်, ဂပ်းလူလုးပတိပ်ဂ်.ခ

ဧလး; ပိုတ်းယိုဝ်းဂခင်းခင်းမိုင်းဂုမ်းတုမ်

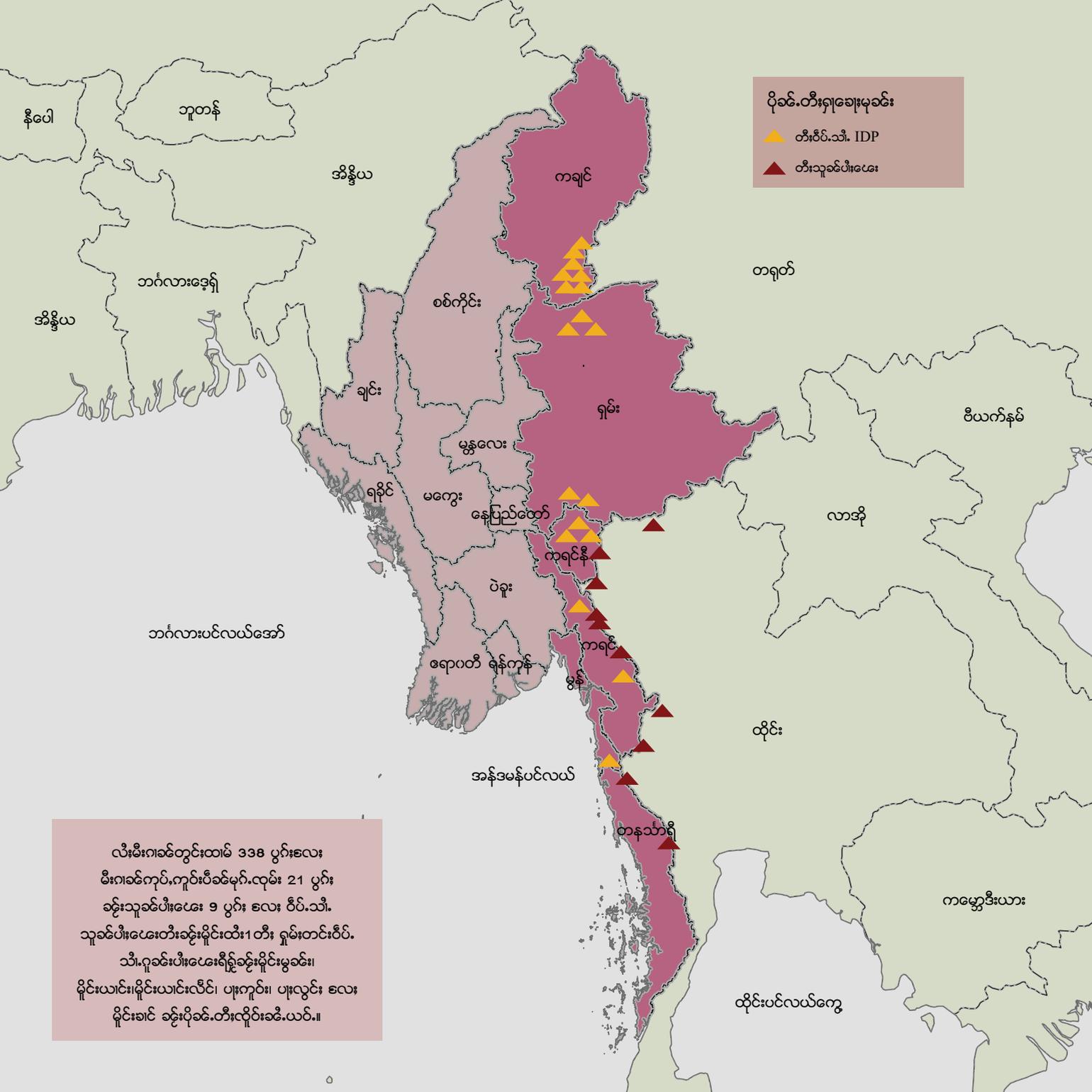

ဧမားဂိုတ်,လုဂ်းမြို့,ကဆင်လီးရွတ်းထိုင်ခင်း သူခင်းပီးဇေး မီခင်းလီ. (Manli Camp) ခင်းလို့ခင်းသပ်.
ထီမ်ပိုင်,လ်2၀1၈ [Credit: TWO]

ယိခင်းလှမ်းခွမ်းလှိုင်

တီးနှိတ်းကွက်, ပပ်.လိဂ်းဟိုခင်းခိ. လီးတီးတီးလှမ်းလှမ်း ယွခင်း.ဝုးလီးတင်းလွီးတိမ် တိမ်တိမ်ထူခင်းထူခင်း တီးလှမ်းရှမ်းနှိတ်းဂခင်း ကေးသျှိုင်းလ် (Partners Asia) စလး ယူ,ခိ,ထရီခင်း ယူ,ခိ,ဝိုင်,သလိတ်. သ် သိုင်းဝိတ်.သ် ဂွမ်,မတီ, (Unitarian Universalist Service Committee) လှိုင်သေခိ. ရှမ်းခးယိခင်းလှမ်းခွမ်းလှိုင် ဟူးဂေးထတ်းသင်စလး ပခင်းတင်းလွီး တိမ်တီးမီးဂးခင်းခင်းပပ်.လိဂ်းဟိုခင်းခိ. ဂမ်းလိုခင်းသုတ်း စလး ကခင်းလမ်,လွင်း လှိုင်သေပိုခင်းစတေးခင်းယိခင်း လှမ်းခွမ်း လှိုင်ထိုင်ဂုခင်း ပီးပေး ရီရှုစ တီးကခင်းခပ်လဝ်း ပခင်းခင်းယမ်းကခင်းမီးဂးခင်းတု, မုးတွင်းထမ်ရှုလီးခေးမုခင်း စလး ရှပ်.တွခင်း လှမ်းဟူးခင်း.ခွါ, တိမ်တိမ်ထူခင်းထူခင်း။ မုင်းမွင်းဝုးသီင်တီးခပ်တေလီးယိခင်းခင်းခင်းတင်းပိုင်းခေးခင်း. တေပီခင်းလွင်း ဝိ.ဝါင်းလှိုင် တု,ခင်းခေးယူ။

ပိုင်းတီးရဲချေးမှခင်း

- ▲ တီးပီ.သီ. IDP
- ▲ တီးသူခင်းပါးလေး

လီးမီးဂခင်းတွင်းထာမ် 338 ပွဂ်းစလး
 မီးဂခင်းကုပ်,ကုပ်ပီခင်းမုဂ်.လုမ်း 21 ပွဂ်း
 ခင်းသူခင်းပါးလေး 9 ပွဂ်း စလး ဝီ.သီ.
 သူခင်းပါးလေးတီးခင်းမိုင်းထီး1တီး ရှမ်းတင်းဝီ.
 သီ,ဂူခင်းပါးလေးရီဂ်ခင်းမိုင်းမွခင်း၊
 မိုင်းယာင်း,မိုင်းယာင်းလီင်၊ ပးကုပ်၊ ပးလွင်း စလး
 မိုင်းခင် ခင်းပိုခင်း.တီးလှိုင်းခင်း.ယပ်.။

KJSRC Koung Jor Shan Refugee Camp သုခင်ပီးဇေးဂုင်ဂျေ, (တီး)

KWAT မုဂ်.လုမ်းခင်းယိင်းခင် (မိုင်းထီး)

PHWC ခွမ်,မတီ,ပီးယူ,လီပကုင်း

TWO မုဂ်.လုမ်းခင်းယိင်းတကင်း

ခပ်လု.ပုးခိုဝ်လှိုင်းခခေ.ယူ,ယပ်.။ ကခင်ခခေ.ပီခင်ဗိုခင်လိဂ်;ရှပ်ရှပ်;ခးယပ်.။

ဂွမ်းပတီပီဂ်.ခ လွင်းပိုတ်းယိုဝ်းဂခေဇလးသင် တီးယိုဝ်းဂခေယပ်.ရှုတင်းဗိတ်းသွံ,တီးဂူခင်းမိုင်းခခေ. ဇလးသင်လောင်း ခိုဝ်းကခင် ကမ်,လှ်းမခင်း ဇလး ကမ်,လှ်းပုတ်.ထဗေ,သျှ,လှိုင်းခခေ. လီးပီးကွဂ်, တခင်းဂပ်, တီးယူ,ဂပ်,မးခင်းယမ်းရှိုင်ခေ,ယပ်.။ ခပ်လှိုင်းခခေ. လီးခမ်း,ပိုခင်းကုပီဂ်.ခ,ပီ.ယူ,ယပ်.။ လွင်းပိခင်,ပီး,ခင်းမိုင်းရှမ်းတုမ် ဇလး လွင်းလီးဂျ,လီးပီ လွင်းငမ်းယီခင်လှိုင်း ခခေ. ခွ်းရှ်းဂူခင်. သွံ,ပုးတွခင်းတု,ဂူခင်းလု.လှိုင်းခခေ.။ လီဂူခင်. ခီးလှ်းပုးတင်းမီးလှ်းခပ် ဇလး တင်းရှခင်ထိုင်ခပ်. လီလုတ်းပုး လွင်းခပ်. ကမ်,တုဂ်,လီကပ်ခပ်ဝီ.ခခွဂ်းခွပ်,ခခေခခေ. ပီခင်ကီခင်းကခင်းခွင်လိဂ်;ဗိုခင်ခခေ.ယပ်.။

လှိုင်းသေခခေ.ကမ်,ဂျး ခခင်းယိင်း ဇလး လုဂ်,ကွခင်,ခခမ်,ခပ်ဂေ; လီးခမ်း,တမ်,ပတီပီဂ်.ခ လွင်းပိုတ်းယိုဝ်းဂခေ ဇလး လွင်းပူခင်.ပီခင်သုခင်,လီးသုခင်,ပီခင်ခပ်ယပ်.။ တု,တေသုခင်းတုမ်ပခင်တွခင်းတု,မီးတြးဗီင်,ပီင် ဇလး ခိုခင်းပုဂ်းပွင်ပခင် ဗေဝခပ်လှိုင်းခခေ. ခခေ.ဂေ;ပီခင်တီးကီခင်းကခင်းခွင်ဗိုခင်လိဂ်;ကခင်ခခေ.ထီင်; ခခိုင်းကခင်ယပ်.။ ခခွ်းဗိုခင်လိဂ်;ခခေ. ရှမ်း ခေ ငင်းလီး ဂူခင်းပီးဇေး ကခင်လီးပီးဂျ,ယူ,တင်,မိုင်း ကခင်လီခင်လီခင်လင်းတင်းမိုင်းမခင်း ဇလး ဂူခင်းပီးဇေး ကခင်လီး ပီးယခင်ရှိုခင်း ယူ,ခခွ်းမိုင်းရှမ်း တုမ်မိုင်းမခင်းလှိုင်းခခေ.ယပ်.။¹

မိုင်းရှ်းရှုခေ;မုခင်းခခေ.လုင်းခခွ်းပိုခင်.တီးသေရှုဂေ;မီး ပိုင်ကိင်ခေ;မုခင်းကခင်မီးပီး.ဂေ;ပုးယူ,ခးဂေ;ဂူခင်းပီးဇေး ခခွ်းမိုင်း ဇလး ခခွဂ်းမိုင်းတင်းသီင်;မီး ၅၃၈ ဂေ.ခခေ.ရှ်းခးရှပ်.ထုပင်းတွင်းထမ်းတုရ်းကမ်,ဂျး

1 The above objective was decided upon at a large consultation meeting with various ethnic community-based organizations (CBOs) and civil society organizations (CSOs) that have worked with displaced populations of Burma/Myanmar for many years. The objective, scope and methodology for this report is based on partnership and consultation with such organizations and is thus aimed to best reflect the needs and concerns of those living in protracted displacement situations.

ပီခင်မုက်.ပီခင်လုမ်း ဂေးလီးရှုပ်.ထုပ်ပေး တာင်းသီင်းမီး 21 လုမ်းယူ,ချးကျေး၊ တၢ,တေလီးချးမုခင်းခမိ.
ရှမ်းရှားလီးဂျာ,ထိုင်သုခင်ပီးဇေး တြးဝါင်, ခင်းမိုင်းထီး 9 တီး၊ စလး သုခင်ပီးဇေးတီး 1 တီး (တီးကခင်ကမ်,
လှ်းတြးဝါင်,) ယူ,ယပ်. လှိုင်သေခမိ. ရှမ်းချးဂျာ,ကပ်ချး မုခင်းထိုင်သုခင် IDP 27 တီးကခင်မီးပိ.ခင်းမိုင်းရှမ်း
တုမ်ခင်းခေးတီး မွခင်း၊ ယာင်း၊ ယာင်းလီင်၊ ပကူဝ်း၊ တကောင်း စလး၊ ခါင် လှိုင်ခခေင်.ယပ်.။

ငမ်းလီးပတိပီဂ်.ခ စလး လွင်းလီးဃာတ်, ယာခင်ဝါခင်းဂပ်, တီးယူ,ဂပ်,

ဂူခင်းမိုင်းခင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်ဂမ်.ပုခခေင် ပီခင်လု.လုမ်းလောင်းခိုင်းတီး (ကခင်ကမ်,လှ်းမခင်း) ခပ်ပီခင်မိုခင်,
ပီခင်သီခင်လီး ဂျာ, ယူ,ပိ.ခင်းသုခင်ပီးဇေး ခင်းမိုင်း စလး၊ ခွင်းမိုင်း ခမိ.ပီခင်ပီယာင်းခါင်းရှိုင်စတေ.စတေ.ယပ်.။
ဂူခင်းလှိုင်ကခင်လီးပီးဂျာ,ပီခင်ဂွမ်း ဇေးသဃေ,၀ စလး၊ ဂွမ်းထုဂ်,ပိုခင်းသိမ်းတီးလိခင်တီးခေးဂမ်.ဃွင်းဂမ်.
ခဂ,ဂူရုင်းသေတၢ.ဂေး ဂမ်.ခခေင်လီးပီးမုးဂွမ်းပတိပီဂ်.ချ. လွင်းပိုတ်းယိုင်းဂခင်ပီခင်ပိုင်လုင်မခင်းပိ.ယပ်.။

ဂွမ်းပိုဝ်းတုး ကလုင်းယသိုက်မခင်းခပ်တမ်းဝါင်းပိ.မူ,ပိုင်လှိုင်.ခိုင်းဂူခင်းခခေင် (ခိုင်းမခင်း) ပီခင်ယု,စလး ရှ်းဂူခင်း
ခိုင်းကေ, ခိုင်းကွခင်,ခပ် ကျးထမ်,မသေရှ်တီးလွမ်းဂျမ်းမခင်းလုတ်း (ကပ်တၢ,တၢ.မခင်းပီခင်ပိုင်ယု,) ပိ.စလး
တပ်.သိုက်မခင်းတၢင်းဂူခင်း လောင်းခိုင်း တၢင်,လှိုင်.တၢင်,မိမ်းခပ်လင်,လီးပိုတ်းယိုင်းတေ,သူးဂခင်မုးဂွမ်းလှိုင်ခမိ.
သေလင်,ပီခင် ပတိပီဂ်.ခ ယု,ပိ.ယူ,ယပ်.။ မိုင်းခါင်းယာမ်းပီခင်ပတိပီဂ်.ခပ် ခမိ. သိုက်မခင်း ခပ်ကမ်, ရှ်းတီးလွမ်း
ပန်းပိုင်သုခင်,လီးသုခင်,ပီခင်ဂူခင်းဂူရုင်းကမ်,ဂျးရှ်တီးလွင်းတုင်. ခခိုင်ကခင်ကပ်ခိုက်မခင်းပီခင်ယု, စလးကပ်လှိုင်.
ခိုင်းတၢင်,ခိုင်းခပ်ခခိုင်လုခင်.ပိ.ပီခင်လှိုင်ခခေင်.လီးပီခင်ဂူခင်းပီးဇေးမုးခင်းခါင်း ယာမ်းကခင်ရှိုင် ခခေင်ပိ.ယူ,တေ.
တေ.ချးယပ်.။

တေ,ထိုင်လှိုင် တီး,လိမ်,ပိုင်, သိမ်းသွင်လှိုင် 2018 ဂေးတီးသုခင်ပီးဇေးယာင်း စလး ယာင်းလီင် မီးဂူခင်းယူ,ပိ.
ရှမ်း ခခိုင်သီခင် (97000) ဂေး။² ခင်းခေးတီးမိုင်းခါင် မိုင်းတီးပွတ်းရှင်,သမ်.မီး IDP ခါင် တကောင်း

2 The Border Consortium, "Refugee Camp Populations: December 2018." Available at <https://www.theborderconsortium.org/>

တင်း တီး မွက်ခိုင်းသီခင်ရှက် ရှင် (၁၀၆၀၀၀) ဂေ့။ လိင်,လၢခင်းဝခင်းကွက်,မိုင်းရှမ်းတုမ် ^၃ သမ်.မီး IDP မွက်သွင်သီခင်ပိတ်,မိုခင်, (၂၈၀၀၀၀) ဂေ့။ ဂမ်.ခခမ် ပီခင်ပီးခွင်.လၢင်းရိုင်း ယၢင်း စလး မွခင်း ခခိယပ်။^၄

လွင်းပိုတ်းယိုင်းဂခင်းဂေ့တိုက်.မီးစလးသိုပ်,ပီခင်ပွီးတိုက်ဂခင်းယူ။ ငင်းလီးဂျးရှာလွင်းငမ်းယီခင်ဂေ့ကမ်,သုတ်းကမ်, ခခိမ်ဝိ. ဂူရ်းဂူးလွင်းလွီးထီမ်တု,သုခင်ပီးဖေးကခင်းမီးဝိ.ခင်းမိုင်းထီး စလး လွင်းတု,ခမ်းလီခင်လိခင်သေ လွီးထီမ်ပခင်တု, IDP ကခင်းမီးဝိ.ရှမ်းလီခင်လိခင်လမ်လမ်မိုင်းထီးထိုင်းခခေ. လီးယူပ်းယွမ်းကေ,မၢင်ဂျး,ခတ. ခတ.ခးယပ်။ ^၅ ပီခေ့မးခိခင်းတေ လူတ်းယွမ်းတုက်ဂျး,ခခမ်လှိုင်းတေ့းလိင်ခခိ.ထီင်း ဝးခခေဝိ.ယူ။

လွင်းလွီးထီမ်တု,ဂူခင်းပီးဖေးကခင်းမီးဝိ. ခခိုပ်လိခင်ထီးမၢခင်းထိုင်းခခေ.လီးလူတ်းလူင်းကေ,မၢင်ဂျး,သေတု,ဂေ့ ကင်းတု,ခေ ဖူးလွီးထီမ်ပခင်ရှာခင်းတွင်း ဂူးမိုင်းမိုင်းခပ်သမ်.လွီးထီမ်ခိုခင်းခခေလှိုင်းပူခင်း.မးထိုင်းခခေ. သမ်.

media/119470/2018-12-december-map-tbc-unhcr.pdf?fbclid=IwAR0em37evGPvIJgTa1RhhohjUYlqT90hbOKzxLlp6CrzWI1VSt-LuIN-wL-_E

- 3 United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, "Myanmar: Civilians Displaced by Fighting in Kachin/Shan 2018-28 (As 10 December 2018)". Available at https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MMR_Kachin_Shan_Displacement_Snapshot_20181212.pdf.
- 4 There is no authoritative estimate of IDPs in southeastern Myanmar, due to the shifting patterns of displacement, remote nature of displacement sites and differences in definitions of internal displacement. In 2012, a survey conducted by The Border Consortium (TBC) estimated 400,000 IDPs in southern Shan, Karenni, Karen and Mon States and Tanintharyi Region. In 2018, another survey by TBC estimated 156,700 remaining IDPs in Karenni, Karen and Mon States and Tanintharyi Region. While the 2018 TBC survey could not fully cover southern Shan States, it noted that IDP population in that area is estimated to be fairly stable since its 2012 survey, which found 125,000 IDPs. Therefore, this estimate is based on the 2018 estimate for most of southeast Myanmar, plus the 2012 estimate for southern Shan State.
- 5 Karen News, "Karen Groups Concerned Cross-Border Humanitarian Aid Decreasing," 3 June, 2013. Available at <http://karen-news.org/2013/06/karen-groups-concerned-decreased-cross-border-humanitarian-aid/>. Joint Strategy Team, "World Humanitarian Day Key Message from Joint Strategy Team for Solidarity with IDPs in Kachin and northern Shan States, Myanmar," 19 August, 2017. Available at <https://progressivevoicemyanmar.org/2017/08/19/world-humanitarian-day-keys-message-from-joint-strategy-team-jst-for-solidarity-with-idps-in-kachin-and-northern-shan-states-myanmar/>. Ei Htu Hta IDPs Supporting Committee, "Letter of Appeal for Continued Cross-Border Humanitarian Aid," 4 September, 2017. Available at <https://karen-women.org/2017/09/05/ei-htu-hta-idps-supporting-committee-letter-of-appeal-for-continued-cross-border-humanitarian-aid/>. Shan State Refugee Committee (Thai Border), "As Conflict Escalates in Shan State, Aid Must Not Be Cut Off to Shan-Thai Border Refugees," 30 August, 2017. Available at <https://www.shanhumanrights.org/eng/index.php/333-as-conflict-escalates-in-shan-state-aid-must-not-be-cut-off-to-shan-thai-border-refugees>.

ပီခင်ကူ.ပတေ,မိမီးသေပီခင် ချေးရှမ်း၊ ခွင်ဂူးမိုင်းမိုင်းဝိ.ယူ,ယပ်။¹⁰

ဂခင်တၢ,သုင်,ခိုခင်းကြားဝင်,ကခင်ရှိုတ်းလွမ်းလီးဂခင်ခခေင်.ဂူရ်းမီးလွင်းဂခင်.တတ်းရှမ်းသီးဝိ.ကမ်,လွ်း ပေးတုးကျး ထမ်,မ တီဂ်းတိုင် ပခင်ရှိုင်းဂူခင်းပီးဇေး တီးမခင်းလောင်းပီခင်ဇေး တွခင်းတၢ,သီလွ်ခပ် ကမ်,ခခေင်လွင်းလွတ်းလီဝ်းထိုင်,ရှမ်းခပ် လိုင်.ခခေ ဂေးတေပီခင်ဂခင်ကျးထမ်,မခလးမီးတင်းဇိတ်းခခေင်,ဂပ်,ယပ်။

ခင်းကူပတေ,မိမီးခင်းထုင်းဂူးမိုင်းမိုင်းခခေ. လၢတ်းဝိ.တုး¹¹ “ လိုင်.ရှိုပ်ဂေးယပ်.လိုင်.မိုင်းကခင်တေတီဂ်းတိုင် ကပ်တင်း ဂူခင်းပီးဇေးခပ်ခခေင်.တက်းတေကမ်,လီးသုင်,ခပ်ဂျ,ခိုခင်းတီးမိုင်းခခေင်.” တုးခခေယပ်။

တၢ, IDP ဂေး UN လၢတ်းခခေဝိ.တုးပိုခင်း.တီး တီးလွ်သေကမ်,တုး ပေးတုး IDP ခပ်တေလီးမီးလွ်တၢ, တေသိုပ်, သီလွ်ခပ်၊ လွင်းရှမ်း,လူမ်းခပ်၊ လွင်းလွတ်းလီဝ်းခလးလွင်းပီးယူ,လီခပ်ခခေလိုင် တေကထမ်, မသုင်,ခပ်ဂျ,တီးခခေင်ကမ်,လီး ခခေယပ်။ ကခင်ခခေ.ပီခင်မုဂ်.လုမ်း UN ခပ်လီးခွါးမးတၢ,ရှ်း IDP ခပ်မီးဗွခင်းလီယပ်။¹²

ဂူခင်းပီးဇေးလိုင်ခခေင်. မိုင်းလီးပီးကွဂ်,ရှိုခင်းဂျ, ခပ်လီးလူ.သုမ်းရှိုခင်း၊ တီးလိခင်ခလးခွပ်းခွင်တိုင်,လိုင်. တိုင်,မိဝ်း လီလီလွင်းယူ,ယပ်။ မူ,ပိုင် “ပီ,ခင်းရှပ်း” ပီခင်မူ,ပိုင်တၢ,ဂူခင်းလိုင်ခခေင်.တၢ,တေခိုခင်းလွ်းထီမ်ပခင် ကခင်ခပ်လီးလူ.သုမ်းဂျ, ပီခင်ပိုင်လူင်ယူ,ယပ်။ ခင်းခခေင်.ရှမ်းတေထတ်းသိုင်ဝိ.ပီခင်လွင်းပိုတ်,ခခေဂီဝ်,ဂပ်းလူရ်း ကူပတေ, ဂူးမိုင်းမိုင်းခလး ပီခင်မိ. ထတ်း (Standard) တၢ,သုခင်,လီးဂူခင်းလျ.လိုင်ခခေင်.ယပ်။ ခင်းခခေင်. လၢတ်းတုး မိုင်းဗွခင်းမခင်းခလးသင်၊ မုဂ်.လုမ်းဂီဝ်, ဂပ်းလူရ်းဂူးမိုင်းမိုင်းခလးသင် တၢ,တေဇေတု,ခခေင်. ဇေတု,တုင်ဂျ,ခခေင်.လီးလီ.ခခေဝိ.လွဂ်းလီးယူ။¹³

10 Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees, Introductory Note by the Office of the High Commissioner for Refugees, December 2010. Available at <http://www.unhcr.org/3b66c2aa10> .
11 Amnesty International, “Syrian Refugees at Risk of Being Returned,” 17 October 2014. Available at <https://www.amnestyusa.org/files/uaa26014.pdf>.
12 Guy Goodwin-Gill and Jane McAdam, “The Refugee in International Law,” Oxford University Press (March 2007).
13 UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, Guiding Principles of Internal Displacement, 2004, Principle 15. Available at <http://www.unhcr.org/protection/idps/43ce1cff2/guiding-principles-internal-displacement.html>.

ခင်းမှုပိုင် “ပီ,ဇင်းရှင်း” ခခေခေ. ဂူခင်းပီးဖေးကခင်းခပ်လီးလူ့သုခမ်းဂျှုရှိုခင်းယေးခလးခွင်းခွင်တၢင်,မိဝ်းခွင်ခပ်လိဝ်း ခခေခေ. ပေးတုးကမ်,လၢင်းလီးခိုခင်းခွင်ဂပ်,ခပ်ခေခေလိဝ်းလီးတီခင်းပခင်းဂးခခေခခင်းခိုခင်းခေယပ်.။ မိုဝ်းဂူခင်း လိဝ်းခခေခေ.တီဝ်း တတီးလိဝ်းသေဂျှုယူ,တီးလိဝ်းသေကမ်,တုး (ခင်းမိုဝ်း) ဂေးယပ်.ခပ်မီးသုခင်း,လီးသုခင်း, ပီခင်းလွမ်း ကူးပတေ, မါမီးသေခပ်တုးယွခင်း ခိုခင်းရှိုခင်း၊ တီးလိခင်းခလးခွင်းခွင်ခပ်တၢင်, ကခင်းဂေးလီး ပေးကမ်,လိဝ်းလိဝ်း ခခေခေဂေးရှုးတီခင်းပခင်းဂးခခေခခင်းခိုခင်းတုးခခေခေ ယပ်.။¹⁴

လွင်းတၢင်းကခင်းလီးဝိ. ပီတီးဝါခင်းဂပ်,တီးယူ,ဂပ်,သေပီး

ဂူခင်းပီးဖေးကခင်းရှင်းလီးရှုပ်.ထူပီးထမ်တွမ်,ဂမ်.ပးခခေခေလၢတီးတုး ပတီပီဂ်.ခ ပိုတီးယိုဝ်းဂခင်း ပီခင်းပီယၢင်းခၢင်းရှိုင်းမး ဂပ်းဂီ,တၢင်းလွင်းခခေခေ.သေ မီးမးလွင်းသိုဝ်းမခင်းခပ် ပူခင်း.ပီခင်းမိုဝ်း လိုင်းတေ,ပေးခမးဂူခင်းမိုဝ်းဂူခင်းဝါခင်းဂူခင်းခေးမး။ သိုဝ်း မခင်းခပ်ဝိ. လီးလၢတီးလီးရှိုတီး ခခိုဝ်ဂူခင်းမိုဝ်းမိုခင်းခခေ,ဂူခင်းမိုဝ်းမီးလခင်း.တီမ်,လိဝ်းသိုဝ်းမခင်းခပ်. ဂွပ်းလွင်းလိဝ်းခခေခေ.ခလး ဂူခင်းဝါခင်းဂူခင်းခေးခပ်လၢင်း,လီးပီတီးဝါခင်းတုး,တီသေလီးပီခင်းမးဂူခင်းပီးဖေးယူ,ယပ်.။

မရှု.ပျူရှု, သိုဝ်းမခင်းခပ်ပီခင်းတုး,ဂုမ်းထိင်းတီဂ်းဇီခင်းဂူခင်းမိုဝ်း လၢင်းခိုဝ်းကွခင်း, ခလးခခေ, ရှိဝ်ဂူခင်းမိုဝ်းလၢင်းခိုဝ်း ကွခင်း,ခပ်တေလီးငိုင်း.ဝေးပီးမိဝ်းတုး,သေ,။¹⁵ ဂွပ်းသိုဝ်းလုမ်းခခိုင်း ခလးလုမ်း ခခိုင်းပိုတီးဂခင်းယိုဝ်းဂခင်းခလးဂူခင်းမိုဝ်းလီးပီးဖေးမီးဝိ.ဂမ်းဗွင်းသေတုး, ပိုင်လုင်းခခေ. ပီခင်းဂွပ်း သိုဝ်းမခင်းခပ်တၢင်းလိဝ်းသု,ဂူခင်းဝါခင်းဂူခင်းခေးသေကမ်,ဂးခပ်သမ်.ပူခင်း.ပီခင်းသုခင်း,လီး ခခိုဝ်ဂူခင်းမိုဝ်းလၢင်းခိုဝ်းကွခင်း,ခပ်ရှၢပ်.ရှၢပ်.ရှိုင်းရှိုင်း ခခေခေခခေခေခေ.ယူ.။

14 UN Commission on Human Rights, “Principles on Housing and Property Restitution for Refugees and Displaced Persons,” Principle 10, E/CN.4/Sub.2/2005/1, 28 June 2005, Principle 2. Available at <http://www.unhcr.org/protection/ids/50f94d849/principles-housing-property-restitution-refugees-displaced-persons-pinheiro.html>.

15 While land confiscation unrelated to conflict and natural disasters also cause displacement across Burma/Myanmar, this report focuses on conflict-related displacement.

ငဝ်းလံးမိုဝ်းလိဝ် - ဂါခင်ရှုလိဝ်.တွင်.ခလးလွင်;ဂမ်. လွံး

ခင်းခေးတီးလဝ်းခိုဝ်း လိဝ်,လဝ်းခင်းဝင်းကွက်,ခလးလိဝ်,ရွင်,ဝင်းကွက်,လွင်;တဝ်းကခင်လံးပီးပေးပိုင်လှိုင်မိုခင်ဂခင်
သေတု.မင်လုမ်းယူ,မးလံး 20 ပီပီ။ မင်လုမ်းသမ်.တိုက်.ရှုလံးပီးမးလံးကပ်လံးလှိုင်ဂုရ်း မင်လုမ်းဂေး
လံးပီးပေးသေဂျု,ယူ, တဝ်,ဝါခင်း ယူ,လွမ်းဂုခင်းဝါခင်းခင်းဝါခင်းလု.ပီခင်လဝ်းဝါခင်းလု,တိခခေင်.ယဝ်. လဝ်,ခါ.
ဂျု,ထိုင်;တီးမွဲ,။ မင်လုမ်းပီးပေးမးသေ ယူ,ခင်းသုခင်ပီးပေးတြးဝင်, (ခင်းမိုဝ်းထံး) ဂေးမီး မင်လုမ်းယူ,ခင်းသုခင်
IDP ဂေးမီးယူ,။

တီးသုခင်ပီးပေးကခင်မီးယူ,ခင်းထံးခခေင်. ဂါခင်ရှုလိဝ်.တွင်.ပီခင်ဂါခင်ကခင်ယပ်,ဗိုတ်,ယု,လှိုင်ပီ.။
တု,တေကွက်,ဂျု, သေရှိုတ်းဂါခင်တဝ်းခွက်;သုခင်ပီးပေးခခေင်. ပဂ်းပိုင်ခိုင်;ခိုင်ခေ,ခတ.ယဝ်.။
တု,တေလံးရှိုတ်းဂါခင်တြးဝင်,ဂေးယပ်,ဝီ.ခတ. ခတ.ယဝ်. သင်လှိုင်.ဝုးပေးလံးရှိုတ်းဂါခင်သေတု.
ဂေး ဂုရ်းဂုး ဂုးရှိုတ်းလံးဝင်းသမ်.လံးကေ,လှိုင်ဂုခင်းထံးခခေင်.ခတ.။ ခင်းသုခင် IDP ¹⁶ လှိုင်ခခေင်.
ဂေးလံးရှုခင်းခခေင်.မီးလွင်;ယပ်,ဗိုတ်,တဝ်းခခေင်ပီ.ယူ.။ ခင်းသုခင် IDP မင်ကခင်ပေးရှု.
ဝုးဂုခင်းခင်းသုခင်ဂျု,ရှိုတ်း ဂါခင်တဝ်းခွက်;သုခင်ခေင်လှိုင်ခင်လှိုင်ခခေင်.တေရုးတတ်းပီတ်းလွင်;လွံးထီမ်
ကမ်,ခခေင်လုတ်းလုင်းပီတ်းလွင်;လွံးထီမ်ခခေင်.ယဝ်.။

ဂုခင်းဝါခင်းဂုခင်းခေးခပ် ကခင်ယူ,ရှိုတ်းသုခင် IDP လှိုင်ခခေင်.ဂေးမီးပီ. ပီတ်းသခေ, ပခင်ရှု လွင်;ပီးယူ,လီ၊
ပီးပိုင်,ရု, ကမ်,တီမ်ထုခင်း၊ လွင်;လိဝ်,ခလးလဝ်း.လဝ်းဂုခင်း၊ ဂါခင်ရှုလိဝ်.တွင်.ယပ်,ဗိုတ်, လှိုင်ခခေင်.
ယဝ်.။ ဝွမ်းခခေင် ဝါးသေ IDP ခပ် ရွတ်းဗိုင်မးယဝ်. လွင်;ယပ်,ဗိုတ်းခပ်ခိုင်;တိုဝ်းလှိုင်မးထိုင်;ခလး
ခင်းခဂ်ဂုခင်းပီးပေး IDP တဝ်းဂုခင်းဝါခင်းလု,တိခပ် ဂိုတ်,ပီခင်ပီတ်းသခေ, ပခင်ရှု ဂခင်ပီ.ယူ,ယဝ်.။

16 Human Rights Watch, "Thailand: Refugee Policies Ad Hoc and Inadequate," September 2012. Available at <https://www.hrw.org/news/2012/09/13/thailand-refugee-policies-ad-hoc-and-inadequate>.

ဂွမ်းပီခင်းလွင်းယာပ်, ဗိုလ်, လိုင်းခခင်း. နလး မိုင်းခမ်းယမ်းကခင်းကမ်, ပီ, ပေ. တူင်ခခင်း. ဂူခင်းပီးပေးကခင်းယူ, ပီ. ခင်း သုခင်းမိုင်းထီးနလးသင် ဂူခင်းပီးပေးသုခင်း IDP နလးသင် ဂူခင်း IDP ကခင်းကမ်, ယူ, ခင်းသုခင်းနလးသင် တု, တေသိုပ်, သီ လိုခပ်ဂျ, ခခင်း. ဂုးတေလီးပိုင်းကိုင်ခိုင်လွင်းလွီးထီမ် မုဂ်. လုမ်းဂူးမိုင်းမိုင်း ကခင်းလွီးထီမ်ဂူခင်း မုဂ်. လုမ်းလွီးထီမ် ကခင်း ယူ, ခင်းခေးတီး ကမ်, ခခင်းမုဂ်. လုမ်း သု, သခေ, ခပ်လိုင်းခခင်း. ယပ်.။

လွင်းလွီးထီမ်လုတ်လုင်သေကမ်, ဂုး တု, မိုင်းခေးမုးဂေး (ကမ်, နခေ. ခခင်း) ကမ်, တီတ်းတေးနလး သီခင်းတင်းတု, တေလိုင်းဂေးခပ်ကမ်, မီးသင်။ ဂွမ်းခခင်းဂူခင်းပီးပေးကခင်းမီးခင်းမိုင်းထီး ခခင်း. ရှိုင်းလုံခပ်တူင်းသေလွင်းဂျမ်, ကပ်တူင်တီ ဂေးတူင်းခခင်းမုး၊ ပီတ်းသခေ, ပခင်းရှု ခေးရှိုခင်းဂေးခခင်းမုး၊ လွင်းရှိုတ်းဂခင်းတေး, လွင်းနလးလွင်းလွင်း. တိုင်းယးမင်းဂမ် ဂိခင်းလင်းဂိခင်းယးဂေးနခင်းခခင်းမုးတိုင်းတိုင်းယပ်.။¹⁷

ခပ်, ငါးခေးမုခင်း

ဂူခင်းပီးပေးခပ်တိုက်. တေလီးရှု. လွင်းခပ်, ငါး ကခင်းခပ်တေလီးရှပ်. လွင်းလွင်းလိုင်းဂုးရှိုပ်. တေလီးရှပ်. တေ, ထိုင်မိုင်း လုံ၊ ငမ်းလီးတီးယူ, ဂပ်, တေးလီပ် ငမ်းလီးတေပီခင်းမုးခွင်တီးယူ, မွဲ, လွင်းရှုမ်, လုမ်းတီးယူ, ဂပ်, နလးတီးယူ, မွဲ, (ကခင်းပီခင်းတီး ဂူခင်းမီးပုခင်းပုခင်းခပ်လုတ်းခခင်းခခင်း. ခခင်းခခင်းဝိ.)။ ဂီပ်, ဂပ်, လုမ်းဂုးဂခင်းပီးမားမီးခင်းပိုခင်း တီးကခင်းတေလီးရှု, ယူ, (တီးမွဲ,)။ လွင်းခမ်းတင်းငမ်းယီခင်းနလးတင်းရှခင်းထိုင်ပိုခင်းကခင်းပီခင်းလီးနတ. တွခင်းတု, မီးလွင်းငမ်းယီခင်း ပီခင်းခမ်းယာပ်း ယူ, ယပ်.။ လွင်းလိုင်းခခင်း. တု, ခပ်တေလီးခေး မုခင်းတီမ်တီမ်ထုခင်း ထုခင်း သေယပ်. တု, တေလုင်းတီမ်းတတ်းလုံရှင်း ဂူရုးလီးခခင်း. လုင်ပိုခင်းခခင်း, ပခင်းလွမ်းဂုမ်း (ပေး, သု, ပေး, လုတ်း) ကမ်, ခခင်းဂုမ်း (ပေး, သု, လုတ်း) ကခင်းခပ်တေပွင်, လုံ နတ. နတ. ယူ, ယပ်.။

ဂူခင်းပီးပေးကခင်းလီးရှပ်. ထုမ်းထမ်းတွပ်, ခပ်ဝုး “ လွင်းလီးခေးမုခင်းကခင်းဂီပ်, ခွင်းလွမ်းခပ် ကမ်, လီးရှု. တီမ်ထုခင်း ” ဝုးခခင်း။ ကခင်းလီမီးလုံသေခခင်း. သမ်. ပီခင်း လွင်းခပ်, ငါးလွင်း ငမ်းယီခင်း ကခင်းလီးငိခင်းနတ. ပီခင်းကခင်းလီလီလီ ပေးလုခင်း. လိုင်းသေယပ်. လွင်းပိုတ်းယိုင်း ဂခင်းကခင်းပီခင်းတီး

17 Karen News, “In Thai Border Camps, Funding Cuts Leave Refugees in Limbo,” 21 November, 2017. Available at <http://karen-news.org/2017/11/in-thai-border-camps-funding-cuts-leave-refugees-in-limbo/>.

မိယု,လေး ရီဇ် ခရော့ ခင်းမိုင်းတီးပွတ်းရွင်, [Credit: PV]

လမ်လမ်ခပ်တေလီးပွန်းမိုင်းယူ,ခေခေ.သမ်.ကမ်,လာတ်းပုးယပ်။ INGO တင်း UNHCR ခပ်ပခေခပ်ခွတ်းထိုင် ဂူခင်းပါးဖေးလှိုင်းခေခေ.ဂေး ပီခေတီးကခေခပ်ခွ်းပခေရှု.ယူ,ခေခေ.ဂူရ်း၊ ထတ်း ယပ်.သေလင်,ပခေ။

ပိုင်လှိုင်တျ,တေတီပ်းတတ်းပခေတျ,မိုင်းခေေး

ကီခင်းကာခင်းသုင်သုတ်းခွင်ဂူခင်းပါးဖေးဂမ်းခေခေပီခေတျ,တေလီးမိုင်းယူ,ခိုခင်းတီးယူ,ဂပ်,ဝါခင်းဂပ်,မိုင်းဂပ်,ကမ်, ခေခေပီခေတီးလမ်တင်းတီးယူ,ဂပ်,ခေခေ.ယပ်။ ဂူရ်းဂုးဂမ်းဖွင်းဂေးခွ်းသိုပ်,ယူ,ဂျု,တီးယူ,မို,ကခေယူ,ဝိ. တေးလီဝခေ. ဂူရ်းခေ ယပ်။ မင်ဂေး,သမ်.ဂူခေ. လွင်းဂါခေရှုလီင်.တွင်.ခပ်းယပ်းခလးသင်၊ လွင်းပါးယူ,လီ၊ ပါးပိင်,ရျ,ခပ်ခလးသင် ခွ်းခါ.ဂျု,တီး ကခေသင်,ထုဂ်,လှိုင်တီးယူ,ဂပ်,ယမ်း လီဝခေ.ယပ်။

လွင်းရှုမ်,လှမ်း (မွတ်,မီး) လွတ်းဖေး

ဂူခင်းကခေရှပ်းခေးလီးထမ်တွပ်,တင်းသီင်းဝေးလွင်းရှုမ်,လှမ်းမွတ်,မီးပီခေလွင်းကယေးယွ်,သုင်သုတ်းကခေခခိုင်းခေ ယပ်။ ငမ်းလီးမိုင်းလီဝသမ်.ခပ်ယုမ်,ယမ်ဝေးတျ,တေလီးမိုင်းယူ,ခိုခင်းတီးယူ,ဂပ်, ခလး ကခေတေပီ ခေမေးတီးယူ,မို, ဖေလှိုင်းခေခေ. လွင်းငမ်းလီးရှုမ်,လှမ်းမွတ်,မီးကမ်,ပီ,မီးသေကိတ်းဝေးခေခေယပ်။ ခွ်းမိုင်း ရှုမ်းတုမ်မင်တီးမင်ဖေင်,ဂါခေသိုဂ်းဂါခေသိုဂ်းတေ လှတ်းယွမ်းမေးသေယပ်.မုဂ်.လုမ်းဂမ်း ဖွင်း ပခေရှိုင်းဂူခင်းပါးဖေးခပ်မေးဝေးတျ,တေပွန်းမိုင်းခိုခင်းတီးယူ,ဂပ်,။ ဂူခင်းလှိုင်းခေ.ဂွပ်း သင်ခလးလီးမီး လှိုင်တျ,ပွန်းမိုင်းကခေဝေးခေခေ.မီးလွင်းတင်းတီတ်းတီတ်းတေးတေးယူ,။ သင်လှိုင်.ဝေးလီးရှု.ဝိ.ပွင်,လှိုင်. လွင်း လှိုင်းခေ.ခေခေလှိုင်မိုင်းတိုဂ်.ကခေတီမ်းမိပိုင်တွခင်းတျ,ဂူခင်းပါးဖေးခပ် ပွန်းမိုင်းခိုခင်းဝါခင်းဂပ်, မိုင်းဂပ်,လှမ်းမီးဂုင်,သိုဂ်းခေး,ခလး မီးမေးလွင်းရှုမ်,လှမ်းမွတ်,မီးခေခေ. တေလင်းပီခေလွင်းဂမ်.ထီမ်ခတ. ခတ.ယပ်။ တျ,ခပ်းပွတ်းဂေးလီတျ,ခပ်းယပ်းဂေးယပ်. ပေးလီးပွန်းမိုင်းခိုခင်းဂူခင်းပါးဖေးလှိုင်းခေ. လွင်းရှုမ်,လှမ်းမွတ်,မီးခပ်ကမ်,မီးလွင်းယုမ်,ယမ်ကမ်,လီးခေခေ.လှိုင်ခေး။ ပေးလီးပွန်း မေးယပ်. (သိုဂ်းမေးခင်းခလး ပလိဂ်းလဂျု,လှိုင်းခေခေ.) ခပ်တေကပ်ပခေလွင်းရှုမ်,လှမ်းမွတ်,မီးကခေဝေးခေခေ. ဂူခင်းပါးဖေးခပ် ကမ်,ပီ,မီးလွင်းယုမ်,ယမ် (ဂွပ်းတုဂ်ထုဂ်းတျ,ရှခေခပ်ကခေပူခေ.မေးလှိုင်းခေခေ.)။ ဂွပ်းခေခေလွင်းဂူခင်းလှိုင်းခေခေ.

မီးလှုံတၢ်ရှုမ်, လူမ်းမွတ်, ဖီးခပ်ခဏ်. တေလီးပိ. သတိခဏ်းခဏ်းခဏ်းခဏ်းသၢင်္ဂါးဂျာ,
ယၢ်ရှုးကထမ်, မသုင်, ခပ်ခိုခဏ်းခဏ်းယဝ်.။¹⁸

လွင်းရှုလိင်.တွင်. တီးလိခဏ်းလးရှိုခဏ်းယူ,

ဂူခဏ်းပီးဇးကခဏ်းရှပ်းခါးထမ်တွပ်, ဂမ်းခဏ်းခပ်မီးလှုံလွင်းရှုမ်, လူမ်းသေကမ်, ဂျာ မီးလှုံလွင်းတုး
တေလီးယူ, တီးလှုံ၊ တၢ်, ရှိတ်းဂါခဏ်းရှုလိင်.တွင်. လူးတေလီးရှိတ်းသင်ခဏ်းလှိုင်းခဏ်း.
ဂေ့းခပ်းပုးထီင်းပီခဏ်းလွင်းခဏ်းတုးခဏ်း။ ခပ်ဂမ်းပုးခဏ်းမိုဝ်းပိ, လီး ပီးဇးခဏ်း. မီးပိ.
တီးလိခဏ်းတၢ်, နဂ်, သွမ်းသေတၢ်. ဂူခဏ်းကိတ်းကီးဂူရ်းလီးပိ. ဝှံတီးလိခဏ်းပီခဏ်းတြးဝါင်းတုးခဏ်းထီင်းယဝ်.။
လွင်းထုဂ်, သိမ်းတီးလိခဏ်းတီးခဏ်းပီခဏ်းပျုတ်းသခဏ်း. ကခဏ်းယု, လူင်လင်တၢ်, ဂါခဏ်းရှုလိင်.
တွင်. ခွင်ဂူခဏ်းကခဏ်းယူ, ဝါခဏ်းခဏ်းခဏ်း ပါင်, ပိ.။ နဂ်ကခဏ်းသိမ်းလိခဏ်းခဏ်းလှိုင်းခဏ်း.
ပီခဏ်းလှိုင်းသိုဝ်းမခဏ်းတင်းဂူခဏ်းကခဏ်းရှိတ်းဂါခဏ်းပီးမာဂ်; မီးလွမ်းခပ် (ကခဏ် မီးလွင်း ထမ်လှုံတင်းကလှိုင်းယ)
ခလးတၢ်, ခပ်တေခိုခဏ်းတီးလိခဏ်းဂပ်, လှိုင်းခဏ်း. ကမ်, ခဏ်းဂေ့းတၢ်, တေလီးတီးကခဏ်းတီခဏ်းကခဏ်းတုး
ခဏ်း. ပီခဏ်းလွင်းယပ်, နဂ်, ခတ. ခတ. ယဝ်.။ ခဏ်းတီးကခဏ်းပီခဏ်းပတိပီဂ်. ခပိုတ်းယိုဝ်းဂခဏ်းခဏ်း. ဂမ်းခဏ်းခဏ်း.
လွင်းမူ, ပိုင်ခဏ်းလိခဏ်း ခဏ်း. ခပ်လီးလွမ်းမးမိုင်းထုင်းတီးခဏ်း.။ မူ, ပိုင်လှိုင်းခဏ်း. သမ်. ကလှိုင်းယသမ်.
ကမ်, မာဂ်, မခဏ်းပိ. ခလးလိခဏ်းခဏ်းခဏ်းကခဏ်း လီးသိမ်းဂျာ, ခဏ်း. တၢ်, တေလီးခိုခဏ်းကမ်, မီးတင်းပီခဏ်းလီးယဝ်.။
တၢ်, ဂူခဏ်းပီးဇးခပ်ခဏ်း. မီးပျုတ်းသခဏ်း, လွင်းတီးလိခဏ်းတီး လိခဏ်းတီးခဏ်းဂူရ်းကမ်, ဂျာ လွင်းယပ်, နဂ်, တာင်,
မိမ်းဂေ့းသမ်. မီးယူ.။ တီးယူ, ဂူခဏ်းပီးဇးတေလီးခဏ်း. ဂမ်းပုးခဏ်းပီခဏ်းတီး ယူ, ခွင်ပိုခဏ်းပိ. မိုဝ်းပုခဏ်း.
မးခဏ်း. နဂ်, လှိုင်းခဏ်း. လုဂ်. တီးခဏ်းသေလီးပီးဂျာ, တာင်, တီးယဝ်.။ ဝှပ်းခဏ်းလွင်းပီခဏ်းမးလိခဏ်းခွင်
ဂပ်တီးလိခဏ်းမုးလွင်းထီင်ဂခဏ်းခဏ်း. ထာင်းသုဂ်. ယုင်းလူင်ထီင်းမိမ်း.။ ဂူခဏ်းပီးဇးလှိုင်းခဏ်း.
မိုဝ်းပိ, လီးမးခဏ်းပိ. ဝှံသၢင်္ဂါးခွခဏ်း, သေတၢ်. မိုဝ်းပီးမးခဏ်း. ဂူခဏ်းဂမ်းခဏ်းတေကပ်ရှိုပီတ်းယဝ်.
ခလးကမ်, ထာင်းခဏ်းလီးလုဂ်းထာခဏ်း (သၢင်္ဂါးသေ), လှိုင်းရှိုဂ်ကီး သင်ခဏ်း. ယဝ်.။ လှိုင်းသေခဏ်း. မိုဝ်းပုခဏ်း.
မးလီးရှု. ပွင်, လှုံမးတုးခပ်ခဏ်းလီးလုဂ်းထာခဏ်း (သၢင်္ဂါးသေ,) သေတၢ်. ဂေ့း လိခဏ်းဂပ်, ခပ် ထာင်းတေလီး

18 Amnesty International, "Syrian Refugees at Risk of Being Returned," 17 October, 2014. Available at <https://www.amnestyusa.org/files/uaa26014.pdf>.

ဖိယု,လေး ရိၼ် ခၢၢၣ် ခၢၢၣ်တံးပွတ်းၼ်, [Credit: PV]

ဂတ်.ပီရားယူ,လီဂေးဂီဝ်,ခွင်းပုးယူ,ယဝ်.၊ ဝှ်ကွင်,လှိုင်းခခေင်.ကလှိုင်းယမခင်းခပ်ကမ်,လီး မဂ်းမခင်းပခေင်။ လွင်းလှိုင်းခခေင်.သမ်.ဂျ.တုမ်.တိုဝ်.တု,ဂူခင်းပီးဇေးခပ်လွင်းတေသိုပ်,နှီခင်းဂျ.ထီင်းတီးရှင်းနှီခင်းကလှိုင်းယ ကခေင်လခေင်.ခပ်ဝိုင်း,ကပ်းခလးသင်၊ တု,ယွခင်းတွပ်,ခိုခင်းရှင်းနှီခင်းလခေင်.လွမ်ခလးသင်လှိုင်းခခေင်. ခခေင်ယဝ်.။ လွင်းခခေင်.ပီခေင် ကခေင်ဂူခင်းပီးဇေးခပ်လီးခတ်းလှိုင်းပီးယဝ်းခပ်ရှင်းတု,ပီးပိုင်,ရု, ရှင်းခိုတ်း ဂပ်းတု,လုဂ်းလခေင်ခပ်မိုဝ်းခခေင်.သေတု.ဂေးမိုခေင် ဂခေင်တင်းကလှိုင်းယမခင်းယု.လီဝ်ပီတ်း ခေးယိုင်းကခင်းခပ်လှိုင်းခခေင်.ယူ,ယဝ်.။¹⁹ ခူးသွခေင်ခပ်ကခေင်လီးသွခေင်နှီခင်းဂခေင်ဝီ.ခင်းရှင်းနှီခင်း (ခင်းသုခေင်ပီးဇေး) လှိုင်းခခေင်.ဂေးကလှိုင်းယမခင်းကမ်,မဂ်းမခင်းပခေင် ခခေင်.ဂတ်.ခပ်ခလး ကမ်,လင်းလီးနှီတ်းဂခေင်တီးရှင်းနှီခင်းကလှိုင်းယမခင်းခပ်ယဝ်.။ လွင်းလှိုင်းထီမ်လှိုင်းကခေင်နှီတ်းဂခေင်တု, ဂူခင်းမိုဝ်းခပ်လှိုင်းခခေင်.သေလုဂ်းကွခေင်,ဂူခင်းပီးဇေး ခလး ၊ငွမရေက တဝမုခေမခ ခပ်ဂမ်းယွင်းလီးသိုပ်,နှီခင်းတီး ရှင်းနှီခင်းကလှိုင်းယဝီ.ယူ,။ ခခေင်.ပီခေင်လွင်းကခေင်ခိုပ်းခေးသေတု.ဂေးကမ်,လှိုင်းတု.ပီခေင်ဂွပ်းပီးပိုင်,ရု,ကလှိုင်းယ၊ ပီခေင်ဂွပ်းလှိုင်း ကခေင်နှီတ်းဂခေင်တု,ဂူခင်းမိုဝ်းခပ်ခပ်းကွဂ်,လီးလွမ်းယု.မီးလခေင်.ပီးပိုင်,ရု,ခင်းခေးတီးလှိုင်းခခေင်. ခခေင်ဂူရ်း(မခင်းကမ်,လှိုင်းပေး,လသီ,ခွင်ကလှိုင်းယမခင်း)။

လွင်းလှိုင်းထီမ်တု,ဂူခင်းပွဂ်းမိုဝ်းခိုခင်း

ပေးတု.ဂူခင်းပီးဇေးခပ်တေပွဂ်းမိုဝ်းခိုခင်းလင်းတု,ခေးမိုဝ်းမိုဝ်းမဂ်းမခင်းဝီ.တု.ဂူခင်းလှိုင်းခခေင်.လှိုင်း,လီးဂုပ်. တင်းလှိုင်းထီမ်ယူ,တု.လှိုင်းခခေင်။ကပ်ဂင်လှိုင်းတု.လင်းဂပ်,သေပွဂ်းမိုဝ်းခိုခင်းခခေင်လှိုင်းတု,တေလှိုင်းလွင်းတေ. သုင်,ခလးသိဂ်းခု,(လလိပ်း)တု,သမ်ခခေင်ခခေင်.ခပ်လီးပခေင်ဂတ်ဝီ.ယူ,။ ကခေင်ခခေင်. ပီခေင်မီ, တု; ၂ ဇီခေင်ဂခေင်လွင်းလှိုင်းထီမ်တု,ပွဂ်းမိုဝ်းခိုခင်းမ ခခေင်;ပွတ်း ခခေင်;တွခင်းယဝ်.။²⁰ ဂူရ်းဂု.ဂူခင်းလှိုင်း ခခေင်.လီးပီး ဇေးရှိုင်းခေး,ယဝ်.ခလးလှိုင်း,မီးဂခေင်တု,ရှုလီင်.တွင်.တု,ပီးယဝ်းခပ်ရှိုင်း။ ပေးတု.တေလီးပိုင်းခခေင်သုခေင်ခေးဂူရ်းခတ.လွင်းလှိုင်းထီမ်သိဂ်းခု,တု,သမ်လှိုင်းကခေင်တု.ခခေင်.

19 Karen Refugee Committee Education Entity, Karenni Education Department, Karen Education Department, Karen Teachers Working Group, and Karen Women’s Organization, “Refugee Student Transition: Policy Position and Program Recommendations,” October 2015. Available at http://themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Report_Refugee_Student_Transition_Policy_Position_Program_Recommendations_Oct2015.pdf.

20 UNHCR, “Supporting Durable Solutions in South-East Myanmar: A Framework for UNHCR Engagement,” 15 June, 2013. Avail-

တေကမ်,ဂုမ်,ထူခင်းပိုင်းပေးလီးလားလားယူ,ယပ်။ တျ,ဟုဂ်,သွမ်းခင်းခင်းယမ်းမူခင်း။
မေးခေးလိခင်းခပ်ခခခင်း။ ခေးရှိုခင်းခပ်လှုပ်,လွင်းထွေးထိမ်သိက်ချး၊ ပါးပိုင်,ရျာ, နလးပါးယူ,လီထိုင်းခခခင်း။
ယူ,ရှိုးလီးသိုင်းခိုခင်းတွင်းခခခင်းယပ်။ ပေးကမ်,ပီခင်းမေးလှိုင်.ခခခင်းခခိုထိုင်တျ,တေသိုင်း.ခပ်ခခခင်း။
တင်းဂိခင်းကခင်းလှုပ်,မှိုင်းလိပ်ဂမ်းလိပ်ခခခင်း.ခပ်လင်းခခိုပိတ်းတီးလိခင်းတီးခေးခပ်ပေးပေးခပေးခပေးသေယပ်။
တေပီခင်းဂျ,ဟူးရှပ်. လင်းလီးခခင်းယူ,၊ ကမ်,ခခခင်းဂေးခပ်တေခါ.ဂျ,ယူ,တီးဝိုင်းသေပီခင်းဂျ,
ရရာကခမရာဂူ ရွတ်မရောက တခမခမခေ ကခင်းလီး ရှပ်.လီးခခင်းကေ,ကေ,ယူ,ယပ်။
ဂူခင်းကခင်းပွက်မေးခိုခင်းမှိုင်းခပ်တျ,တေပုဂ်းတင်း;ဟေဝှ်,နလးသင်တျ,တေသိုင်း,ဂျ,ဟေဝှ်,ရှိုး
သင်,ထုဂ်,ခင်းယမ်းခလးသင်၊ ပိုင်လှုပ်မခင်းမခင်းကိုင်ခခိုက်ကလှုပ်ယယူ,ယပ်။

လွင်းရှမ်းတမ်းတျ,ပွက်မှိုင်းခိုခင်း ဝါခင်းဂပ်, မိုင်းဂပ်,

လက်းထာခင်း(သားဒေ,)တျ,ဂူခင်းပါးဟေးခပ်ယမ်းယူ,သင်းခင်းမှိုင်းရှမ်းတုမ်ကခင်းတျ,ခခခင်း။
ဂေးပီခင်းပျိုတ်းသခေး,ပခင်းပီ.ကခင်းခခိုင်း။ မင်ဂေး.ယမ်းမီးလက်းထာခင်းသေတျ,မှိုင်းပါးလိပ်ပါးတီးခင်းပင်တိုက်း၊
ပင်တီး.ရွပ်ဂူခင်းရှပ်,ခေးတဂျ,ခခို.ရှပ်.ကမ်, လင်းကပ်လင်းတုမ်မေးပေးယူ,ယပ်။ ဂွမ်းခခခင်းဂူခင်းထိုင်းခခခင်း။
တျ,တေခေတေးခပ်ပီခင်းဂူခင်းထိုင်း.မှိုင်းယူ,ခင်းမှိုင်းရှမ်းတုမ်၊ မီး သိတ်,လွင်းမီးပီ.လိခင်းခေး (မီးကခွင်.
ကယေးမီးပိုင်,လိခင်းခေး) မီးသိတ်,လွင်းမီးရှပ်ခွင်တင်,မိပ်းတျ,တေလီးခိုခင်းကမ်,ခခခင်း တျ,တေရှိုတ်းလက်းထာ
ခင်းသားဒေ,ခခခင်း.လီးလူ.သုမ်းထိုင်းယပ်။ မင်ဂေး.ဂေးမှိုင်းပီ,လီးပါးမေးယူ,ဝါခင်းခခွက်း၊ မင်ဂေး.ဂေး
ယူ,ခင်းသုခင်းပါးဟေးခလးလက်းထာခင်းသားဒေ,ဂီပ်,လူရမ်းမှိုင်းမေးခင်းကမ်,တွခင်း.မီးမေးသေပွက်းယပ်။
ကုပတေ,မင်ကခင်းတေ, ထိုင်မှိုင်းလိပ်ကခင်းခင်းမှိုင်းရှမ်းတုမ်ယိပ်းတိုက်းယူ,ခခခင်းပီခင်းကခင်းမှိုင်းကင်းဂိတ်.
ကုပ်.ပိုင်,မှိုင်းမခင်းခလး ကမ်,ခိုတ်းဂပ်းပခင်း ယမ်းလိပ်တယူ,ယပ်။ ခင်းခခခင်း.ကလှုပ်ယမခင်း
ခလးထုမ်းသိုက်းမခင်းရှိုတ်းရှိုးမီးဟေးခင်းလီတျ,ခပ်လှိုက်းကပ်သေတိုက်.ယိပ်းလှ်. တိုက်းပီ.ယူ,။ ပေးလီးလတ်း
ခေပိုင်တိုက်းမခင်းခခိုထိုင်ပီခင်းကုပတေ,လွင်းဂုမ်းထိုင်းဂူခင်းခင်းခလးကုပတေ,လွင်းထုမ်းကမ်, ငြားကခင်းတျ,ခခခင်း။
ယပ်။ ကုပတေ,ထိုင်းခခခင်း.ပီခင်းတျ,တေလှ်.သုင်းတိုက်းလီးပီခင်းတျ, ဂူခင်းတျ,တေဂျ,ယူ,ခခွက်းမှိုင်းခပ်

(ကမ်, လွှဲပြားဝင်) ဧလးတု, ဂူခင်းယူ, ခင်းခေးတီး EAO ကိုင်းခခေင်.ယပ်.။ (EAO- မုဂ်.လုမ်းထိုင်. နိုင်းကခေင်ယပ်: တိုင်းဂွင်းဂင်,) ဂူခင်းပီးပေးထိုင်းခခေင်.မိုင်းပွားမိုင်းခိုခင်းကပ်ကုပတေ,ဂပ်,ဂေ,ထိုင်းခခေင်. သေလင်းလီးခမ်,တင်းခပ်ကပ်က ယေး(တင်,တင်းပတ်) လီးဝုးခခေင်.ယပ်.။

လွင်းတူပ်ထူပ်:ခခေင်:ယပ်:ခပ်ခင်းခင်း:ခင်း:ပီးပေး

ခင်းတီးပတ်ပီဂ်.ခ လွင်းခမ်,တင်းလူလီပိုင်ဂူခင်းခခေင်. မင်မိမ်းမင်ပွား; ပုးယပ်:ခလး;ပုးလီးကမ်,မိုခေင်ဂခေင်။ ခင်းဂူခင်းပီး ပေးခခေင်.ခေးဂိုခင်းကခေင်ပုးယပ်:ကွခေင်ရှင်သေလီးပီးမေးဂေးမီးဝီ.ယူ.။ခပ်ထိုင်းခခေင်. ဂွင်းဝုးခပ်ပီခခေင်ပုးယပ်:ခလးသင် ဂွင်းပီခခေင် လင်းခိုင်းကွခေင်, (ကခေင်ကမ်,လွှဲမခင်း) ဧလးသင်ဂီ. ဂီ.လီးရုးလွင်းလီဂ်,ပေးခလး; နှိတ်းလွင်းဂီ.လု.သေဂီ.ဂီ.ရုးလွင်းလူ လီသုခေင်,လီးဂူခင်းယူ,ယပ်.။ ပေးဝုးသိုင်းမခင်းခပ်မီးလမ်လမ်ဝခင်းခခေင်.ဂူခင်းလီးခလးလုဂ်;ကွခေင်,လီးခပ်ဂီ.လီးဂုးပီး မိမ်းခင်းထိုခခေင်,ခင်းခိုင်းယူ,ယပ်.။²¹ ပုးယပ်: လုဂ်;ကွခေင်,ယပ်: လုဂ်;ကွခေင်,လီဂ်.လီဂ်.ခလးဂူခင်းထပ်;ခပ်လီးပွဲ. ဝခင်းပွဲ. ဂူခင်းခပ်(ပေးကမ်,မီးပွဲ.ဝခင်းပွဲ.ဂူခင်းခတ. သိုင်းမခင်းခပ်ခခေင်.ဂူခင်းပုးခခေင်.ဝခေင်, ဧလးသတ်းလီဂ်. မိုခေင်ခခေင်, မူ | ဂီ, လဂုး,ထိုင်းခခေင်.ယပ်.။

ပေးဂူခင်းလီးခပ်ကမ်,မီးဝခင်းထိုင်မင်ပွားမင်လွှဲဂူခင်းယပ်:ခပ်လီးရှပ်,ခေးမခင်းသေခလးလင်းရုးပေးလွင်းဂခေင်. လခေင် ဧလးပေးလူလီတင်,မိမ်းဂီဂ်,ဂပ်:လူရုး; ဧခေထေ ဂေးလင်းဂီ.ဂီ.ပီခခေင်.ယူ,ယပ်.။ ဂူခင်းယပ်:ခပ်လု.ကခေင်မီးပီး.ခင်းခေးတီး ပတ်ပီဂ်.ခ ပိုတ်းယိုင်းဂခေင်ယူ,ခခေင်.တု,လင်းရုး ပေးလွင်းဂခေင်လခေင်ခလးလူလီတင်,မိမ်းလွင်း sex ခခေင်.မီးသိတ်, ပီခခေင်.ခခေင်.ဂတ.ခတ.ယူ.။²² ဂွင်းပိုင်းဝုး သိုင်းမခင်းခပ်ခင်းရှုတင်းပတ်းတေးဂူခင်း ဝခင်းကခေင်ယူ,ခင်းတီးကခေင်ပီခခေင် ပတ်ပီဂ်.ခ ဧလး; ဂွင်းလွင်း;ခပ်လွှဲထီမ်

21 For more on the impact of conflict on women, see: Karen Women’s Organization, “State of Terror: The Ongoing Rape, Murder, Torture and Forced Labour Suffered by Women Living under the Burmese Military Regime in Karen State,” February 2007. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/state20of20terror20report.pdf>. Trocaire and Oxfam, “Life on Hold: Experiences of Women Displaced by Conflict in Kachin State, Burma/Myanmar,” June 2017. Available at <https://www.trocaire.org/sites/default/files/resources/policy/life-on-hold-trocaire-oxfam-2017.pdf>. Women and Child Rights Project (Southern Burma), “Mon Women, the Military and Forced Labor in Mon State,” March 2009. Available at <http://www.burmalibrary.org/docs07/WCRP2009-03.pdf>.

22 See also Women’s League of Burma, “If They Had Hope, They Would Speak: The Ongoing Use of State-Sponsored Sexual

EAO ခပ်။ (ပေးတုးလွင်းစတ.ဂူခင်းတခင်းဂူခင်းမိုင်းကမ်,မီးသီခင်း တၢင်းတၢ,လီးလှိုင်းရှင်းဂူရ်း။ သိုင်းမခင်း
ဂေးတိုခင်းရှ.ယူ.၊ ရှ.သေတၢ.ဂေးကပ်လွင်းပီးလှိုင်းတၢ,လၢင်းခိုင်းခပ်တေဂူပ်သိုင်းမခင်းသေစလး မခင်းဗီခင်းဂခင်း
တမ်းပေ,ရၢ,သီ,သေရှိုတ်းယပ်.)။²³

ဂွမ်းပတီပီဂ်.ခစလးဂခင်းကခင်းခပ်လီးခါ.တီးယူ,သေကမ်,မီးမိုင်းထုင်းသေတၢ.ဂေးဂူခင်းယိုင်းတၢင်း
ခခေပ်ခင်းမခင်းခခင်းဂခင်းခခင်းဂေ,ယပ်။ တီးကခင်းကမ်,လၢင်းရှၢဂူခင်းလီးလီးခခေ.ဗူဂွခင်းရှပ်တၢင်း,လှိုင်း
တၢင်း,မိမ်းဂေးဂူခင်းခပ်ဂေးလီးရှိုတ်းယူ.။ ကခင်းပီခင်း ခခင်းယိုင်းရှပ်ခခင်းခခင်းရှိုခင်းခပ်ခခင်း.
လီးကပ်ပုခင်းဗူခင်းခခင်းရှိုခင်းတၢ,လုမ်းလုးတူရ်းထိုင်ဂူခင်းထပ်းစလးလုဂ်းကွခင်း,ခပ်။ တၢ, ရှၢခပ်ခခေ.
တၢင်းဂိခင်းစလးတၢ,ရှၢကခင်းခခင်းလၢ,ဂ့,လှိုင်းခခေ.ယပ်။ လွင်းပခင်းရှိုင်းခခင်းယိုင်းခပ်တူဂ်းတွခင်းမခင်းသေတၢ.
ဂွမ်း ဒိုင်းခခေ.မိုင်းထုင်းဂမ်.ပုခခေ.မခေ,တတ်းသီခင်းကပ်.ပိုင်,ဗူခင်းခခေ.တိုဂ်.ကမ်,ပခင်းဂူခင်း
ယိုင်းခပ်ခပ်ပုးလုးလုးယူ,ယပ်။²⁴ ခခင်းတူင်,ဂူခင်းခပ်ခခေ.ဂခင်းရှိုတ်းရှို.လၢ.ခခိုင်းခခင်းယိုင်းခခေ.
ခပ်ကမ်,သူးလၢတ်းကွဂ်,ဂမ်.ခခေ.ပခင်းခိုခင်းကိတ်းကွတ်းသေကမ်,ပခင်းလၢတ်းကွဂ်,ယူ,ယပ်။ ခခေ.ပီခင်းလွဂ်းလီး
လီးစဂးလိတ်းလွမ်းမိုင်းထုင်းခပ်ယူ,ယပ်။ မိုင်းကပ်,ကူဂ်းစလးတီပီး တတ်းလွင်းတၢ,ပွဂ်းမိုင်းခိုခင်းခခေ.
ဂူခင်းယိုင်းခပ်ဂေးလီးခခင်းရှမ်းပုးဂူရ်းကမ်,ဂုးလွင်း“ဂၢင်းလှိုင်းတူဂ်ဂပ်,သေတၢ,တေပွဂ်းမိုင်း” ခခေ.ဂေး
လှုပ်ပုးဂၢင်းခခင်းယိုင်းခပ်စတ.စတ.ယူ,ယပ်။

ရှပ်ခခေ.လုမ်းဂူခင်းမိုင်းစလးလွင်းယီခင်း.သီးလီး

ခခေ.ခခင်းယၢမ်းပီ,လီးပီးခခေ. မိုင်းခခင်းယၢမ်းကခင်းလီးပီးခခေ.စလးလွဂ်းလီးဂူခင်းလှိုင်းခခေ.

Violence in Burma's Ethnic Communities," November 2014. Available at <http://womenofburma.org/if-they-had-hope-they-would-speak/>. Shan Human Rights Foundation and Shan Women's Action Network, "License to Rape," May 2002. Available at <http://www.shanwomen.org/reports/36-license-to-rape>.

23 Karen Women's Organization, "State of Terror: The Ongoing Rape, Murder, Torture and Forced Labour Suffered by Women Living under the Burmese Military Regime in Karen State," February 2007. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/state20of20terror20report.pdf>.

24 Karen Women's Organization, "Walking Amongst Sharp Knives: The Unsung Courage of Karen Women Village Chiefs in Conflict Areas of Eastern Burma," February 2010. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/walkingamongst-sharpknives.pdf>.

တူင်ခိုင်စလးလွင်းခပ် ခမ်းတမ်းလီးစတ.ခခေင်.လီကမ်းစတ.စတ.ယပ်။ တျခပ်တေသိုပ်၊ သီလုံဂျ.ဂူရ်းကမ်,ဂျလွင်းရှမ်,လုမ်း၊ လွင်းပီးယူ,လီ၊ ပီးပင်,ရျ၊ စလး လွင်းပခင်တျ,ငိုခင်းတွင်းလွင်းခပ်ခမ်း တာင်းဂိခင်စလးလွင်းရှိုင်းလုံတျ.ဂျ.လှိုင်းခခေင်.မှိုင်းခမ်းယမ်းခပ်လီး ပီးယူ,ခခေင်. ခပ်လွီးထီမ်ဂခင်ဂျ, သေတွခင်းတျ,လီးရှိုတ်းလီး သာင်တေခီမ်.လီပ်ဂေးခပ်ခတ်းလုံမုးစတ.စတ.ယပ်။ ခင်းခခေင်. ဖူးခမ်းလှိုင်းကခင်ဂူခင်းတာင်းခခေင်လီးလုံသေခပ်လှိုင်းကင်လှိုင်းခခေင်.ဂေးပျးယူ,။²⁵ ဖူးခမ်းလှိုင်းခခေင်. တွခင်းတျ,ဂူခင်းခပ် တေမီးလွင်းမွတ်,ဒီးလွတ်းဖေးစလးသင်တျ,ဂူခင်းခပ်တေလီးသိုပ်,ကျ.ယူ. ဂျ.စလး သင်ခပ်လီးခတ်းလုံဂူ.ငီ.လေ.လပ်;ပခင် စလးပီခင်ကခင်လီကပ်ဂင်,မုခင်လှိုင်းခပ်စတ. စတ.ယူ,ဂူခင်းပီးဖေးလှိုင်းခခေင်.ယွခင်.ဂွပ်;တူင်ထုပ်;တျရှခင်ခပ်စလးလှိုင်းခပ်မေလုံလီဂ်.လုံခွီးယူ,စတ. ယပ်။ ဂွပ်;ခခေင်ဖူးလုံဖွဲဂေးကမ်,ထုဂ်,လီစပ,ပဂ်;ပိတ်းလှိုင်းခပ်စလးလီလီးမဂ်;မခင်းလွင်းခပ်ယမ်း ရှိုတ်းသင်းတွခင်းတျ,လွတ်းလီပ်;။ လှုပ်,လီးမဂ်;မခင်းပခင်ရှိုင်းတျ,ခပ်လင်းလီးပွဂ်;မှိုင်းခိုခင်းမှိုင်းဂပ်,ဝါခင်းဂပ်,ခွင်ခပ်၊ ကမ်, ခခေင်တျ,လီးယူ,ဂျ,လွမ်းဂူခင်းလျ.ပီခင်လျ.တိတီးလုံတီးခခေင်;ခင်,ခပ်မီးဂင်လုံယူ,ယပ်။ မုဂ်. လုမ်းဂူ;မှိုင်းမှိုင်းလျ.ကခင်ပခင် ရှိုင်းတျ,ဂူခင်းပီးဖေးခပ်ပွဂ်;မှိုင်းခိုခင်းခခေင်.ခပ်လီယိပ်;တိုင်းပိ. လွင်းမူ,ပိုင်ကခင်ဝျး “တေကမ်,လီးမီးလွင်းတုမ်.တိုင်း.ဖွဲ” မခင်း မခင်းဂီခင်,ဂီခင်,။ မုဂ်.လုမ်းလှိုင်းခခေင်. လီသိပ်,ပခင်လွင်းလွီးထီမ်တွခင်းတျ,လုမ်းရှိုတ်း လွီးတျ,ဂူခင်းပီးဖေး တျ,ခပ်သိုပ်, ရှိုတ်းဂါခင်လီးဂျ.။²⁶ လှိုင်းသေခခေင်. ဖူးခမ်းကခင်လုမ်းရှိုတ်းဂါခင်တျ,ဂူခင်းပီးဖေးခပ်လှိုင်းပိ.ခခေင်.ရှ်;မီးသိတ်,တျ,လီးခပ်;ပျးခင်း ပင်းကုပ်,ကူဂ်; တွခင်းတျ,မှိုင်းခေး ခွင်ဂူခင်းပီးဖေးခပ်ယပ်။

25 This report uses “leaders” to mean any person in a leadership role, whether informally in the community, formally in camp governance, in a religious institution, in an EAO or otherwise, which an interviewee has identified as a source of legitimate leadership and authority. This report does not prejudge the legitimacy or representative-ness of any particular leaders, or identify specific leaders who should be taken to represent entire populations. The intention here is to emphasize that displaced people have identified leaders they trust and view as legitimate and look to them for guidance on return.

26 For an assessment of the relevance of ‘do no harm’ principles and the negative impact of reduction in cross-border aid, see Norwegian Church Aid, “Do No Harm: Cross-Border and Thailand Based Assistance to Refugees, IDPs and Migrants from Burma/Myanmar – Report on Findings from Consultancy,” April 2012. Available at http://www.burmalibrary.org/docs13/NCAMyanmar_consultancy_report-public-ocr-red.pdf.

တီး ရိန္နဲ ခရေ ခင်းမိုင်းတီးပွတ်းရှင်, - တူင်,ဝိုင်းသီ,ပေ့. [Credit: Maung Ne Lynn Aung]

လွင်းသားခင်ခတ်းတၢင်းရှခင်ထိုင်ဂူခင်းပီးပေး

ဂူခင်းပီးပေးကခင်ရားရှင်းချးထၢမ်တွပ်, လိုင်းခပ်ဂမ်.ခမ် ထၢမ် ကလှိုင်းယမခင်းတး
ဂွပ်းသင်ခင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်ခခေ. ခပ်သမ်.ကမ်,လီးရှပ်.လွင်းရှမ်း,လှမ်းဂီတ်,ခခေတေ,လီမ်မိုင်းပူခင်း.
မားခလးတေ,ထိုင်ယၢမ်းမိုင်းလီမ်ခခေ.ဝီ.ယူ.။ လွင်းမင်းမခင်းပခေ တးဂူခင်းပီးပေးခပ်ထိုင်းခခေ.
ဂေးပီခင်ဂူခင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်ခခေ,ပိုခင်း ကခေတးခခေ.ဂွမ်.ကလှိုင်းယဂူရ်းပီခင်လွင်းကယေးယ့်, ကမ်,လှိုင်း၊
ဂူခင်းမီးကျေးလှေ,ခင်းတူင်,ဂူခင်းလီလီလှမ်းခလးတွခင်းတၢ,ပုဂ္ဂိုလ်,ခွင်းပုဂ္ဂိုလ်မိုင်းမိုင်းထိုင်းခခေ.
ဂေးမခင်းကယေး ယ့်,ဝီ.ယူ.။ ဂီပ်,လှမ်းလွင်းရှမ်း,လှမ်းမွတ်,မီးဂူခင်းပီးပေးခလးပုဂ္ဂိုလ်ခင်းခပ်
ယၢမ်းလီးထုင်းလွင်းတုမ်.တိုင်း.ယ့်,လှေသေတၢ.ဂေး ခပ်ခတ်းလှမ်းရှမ်းခင်းလီးတုင်းတွခင်းခီမ်.လီပ်မားဝီ.
ယူ,ယပ်.။ ဂူခင်းပီးပေးကခေလီးရားထၢမ်တွပ်,ခပ်တးဂူခင်းမိုင်းမခင်းခပ်ထိုင်, တးဂူခင်းပီးပေးထိုင်းခခေ.
ပီခင်ဂူခင်းခီးခခေ. ပီခင်ဂူခင်းကခေပွဲ.မွင်းလွင်းလွင်းထီမ်ပိုခင်ဂူရ်းတးခခေ။²⁷ ဂူခင်းကခေရှင်းချးထၢမ် တွပ်,ဂမ်.
ခခေတးခပ်ခွဲးလှေ.တိုင်းတၢင်းရှမ်း.ခပ်. ခခေ.ဂတ်.ခပ်တွခင်းတၢ,မိုင်းရှမ်းတုမ်ယူ,တးခခေ။ ခပ်ခွဲးခပ်ရှမ်းပုဂ္ဂိုလ်,တေဂေး,
သၢင်းရှိုတ်းသၢင်းခခေမိုင်းခလး ရှမ်းမင်းမခင်းပခေတးဂေးပီခင်ဂူခင်းမိုင်း ရှမ်းတုမ်ခခေ,ပိုခင်းယူ,ခခေ.ယပ်.။

လွင်းဖိုင်,ပိုင်းဂခေ တၢ,ခင်းယၢမ်းကခေပူခင်း.မား

ဂူခင်းကခေရှင်းလီးထၢမ်တွပ်,ခပ်လၢတ်းခခေတး လွင်းကခေယု.လီပ်သုခင်းလီးဂူခင်းခခေ. မီးဝီ.
ယူ,ယ့်,ယ့်,ခခေခခေ တေ,လီမ်မိုင်းပူခင်း.မားတေ,ထိုင်ခင်းမိုင်းခခေ.ယူ,ယပ်.။ လွင်းခခေ.
ခပ်ရှခေထိုင်တးကခေ,ကလှိုင်းယထုဂ်,လီရှိုတ်းပခေသေထိုင်. သေမီမ်းယူ.။ ဂီပ်ဂပ်းလွင်းကပတေ,၊
လွင်းဂခေမိုင်းခလးလွင်းပခေ,တၢ,ငိုခင်းတွင်းထိုင်းခခေ.ရှေ.တေမီးလွင်းယၢပ်,ပိုတ်,ဂခေ. တတ်.ဝီ.သေတၢ.
တၢ,ခပ်တေခိုခင်းပုဂ္ဂိုလ်,သၢင်းခင်းလီးမိုင်း,ခခေ.ပေးတး ကလှိုင်းယ ကမ်,လှိုင်းထီမ်ခခေ.ပွတ်းခခေ.တွခင်းခခေထိုင်
ခပ်တေယၢပ်,ပိုတ်,ခခေခခေ.ခပ်လီးလၢတ်းခခေဝီ.ခခေ.ခခေ.ခခေ.ယူ,ချးယပ်.။
မိုင်းကုပ်,ကူင်းတၢ,မိုင်းခေးဂူခင်းပီးပေးထိုင်း ခခေ.လွင်းကခေခပ်လီးခခေ,ပိုခင်းယု.လီပ်သုခင်းလီးဂူခင်းလှေ.

27 For an example of a young, urban Burma/Myanmar woman’s change in perception of IDPs in Kachin State, which discusses how the author experienced common public perceptions of displaced people, see Thinn Thinn, “A Journey to the North,” Tea Circle Oxford, 15 January, 2018. Available at <https://teacircleoxford.com/2018/01/15/a-journey-to-the-north/>.

ဤလိုင်းခေံးဂေးခပ်ထုဂ်,လီမီးသိတ်,တၢ်လၢတ်းခေယူ, (တေ ယေၤတီခင်းပခင်တီးရှိုခင်း၊ ရှိုခင်းခပ်၊ ခုင်းခပ်
ခလး ကမ်,လီရှမ်းတၢ်ပံးဂခင်.တတ်.တၢ်ခပ်လီလၢတ်းခေခိုခင်း၊ ခိးခေခိုခင်းလွင်းကခင်ခပ်လီရှပ်.
လီးရူးမးလိုင်းခေခေံး.)။ ခပ်လိုင်းခေခေံး.တိုဂ်.မီးလွင်းတိုဝ်.လှဲဝိ.ယူ,ခလးပေးကမ်,ပခင်လပ်း လၢတ်းခေံးလိုင်
လၢင်းဂျၢ,တုမ်.တိုဝ်.လွင်းကခင်ခပ်ယုမ်,ယမ်ခိုဝ်လီးဂခင် “ပွဂ်းမိုဝ်းခိုခင်းရှိုခင်း” ခေခေံး.ယပ်.။

ခေံးဂူင်း ရှပ်ရှပ်း

လွင်းပီးပေးယှဲ,လုင်ကခင်ရှိုင်ခေခင်းခေံး. ပေးကမ်,ကပ်လၢတ်းပုးလိုင်ပိုခင်းမိုင်းမခင်း တေကမ်,
တီမ်ထုခင်းလီယပ်.။ ပေးဂူခင်းပီးပေးခပ်လီခင်းရှမ်းပုးလွင်းခင်းတၢင်းကခင်ဂျၢ,ရှၢခင်းယီခင်းခလး
လွင်းပိခင်း,ပီ,လီဂ်းလီးဂခင်ခေံးလိုင်လွင်းခင်းယီခင်း ခင်းယၢင်း တၢင်းခေးခွင်ခင်းမိုင်းရှမ်း တုမ်ခေခေံး.
ခေခေံး.ခွခင်းဂျၢ,လီယူ.။ တၢ်,မိုင်းရှမ်းတုမ်ခိုခင်းသၢင်း.ခိုခင်းသုင်ခိုတ်းပိုခင်းခေံးဂေး လွင်းလိုင်းခေံး.
ကမ်,ကပ်လပ်းလၢတ်းပုးခေံးလိုင် တေကမ်,ပီခင်းလီခင်းခေခေံး.ယပ်.။ ဖုးကွခင်ရှပ်ပီးမိုင်း၊ ဖုးကွခင်ရှပ်ပီးသိုဂ်း ခလး
ဖုးကွခင်ရှပ်တၢင်း,လုမ်းခပ် တၢင်းရှခင်ထိုင်ခပ်ခလးလွင်း ရှိုတ်းသၢင်းတေၢ်,ဂူခင်းပီးပေးကမ်,ပေးမီးလွင်းထုဂ်,မိခင်း။
ခင်းရှိုပ်ရှိုပ်မီးခင်းလွမ်း တီ,မုဂ်,ခေရ,သီ, ခလးသင် လွင်းဂေး,သၢင်းသင်ခူမ်း ငမ်းယီခင်းခေံး. တၢ်,ဂူးလုမ်း
လီးခပ်ပုးခလးသင် ဖုးကွခင်ရှပ်လိုင်းခေံး. ကမ်,ကပ်ဂူခင်းပီးပေးခပ်ဝိ.လွင်းခင်းခေံးတေ.ခတ.။

တၢ်,မိုင်းရှမ်းတုမ်မီးလွင်းခင်းယီခင်းခလးတၢ်,လိုင်း.လၢတ်းခပ်ရှိုပ်ပွင်,လှဲခပ်းကွဂ်,ဂခင်လီခိုခင်းခေခေံး.ထုဂ်,လီထွမ်,ရှပ်.
လွင်းတၢင်းမီးလှဲဂူခင်းပီးပေးခပ်ခေခေံး.ဂေးပီခင်းလွင်းကယေးယှဲ,လုင်ယူ.။ လွင်းပွဂ်းမိုဝ်းခိုခင်းခေခေံး.
တၢင်းမီးလှဲခပ်မီးဝိ.ခင်းခေံး ခတ.ယပ်.။ ဂူခင်းပီးပေးခပ်သင်,လၢတ်းပခင်ဂူခင်းမိုင်းမခင်းခပ်ခေခေံး.
လွင်းခင်းယီခင်းခလးရှမ်း,လုမ်းမွတ်,ဒီးကခင်တုးခေခေံး. ကမ်,မီးပွီးပၢင်တိုဂ်း.ကမ်,မီးပတီပီဂ်.
ခဂူဂ်းကမ်,ဂေးခိုဝ်ဂူခင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်ခပ်တၢင်းသီင်းရှိုပ်မီးလွင်းတိတ်းတေၢ်,ရှိုတ်းသၢင်း.ပီခင်း,ပီင်းဂခင်၊
ရှိုပ်မီးလွင်းယုမ်,ယမ်ခေပ်.ထိုင်ဂခင်ခေံးလိုင်လွင်,တေလၢင်းလီလွင်းခင်းယီခင်းကခင်တေ.ခင်းယၢင်းလီးခတ.
ခတ.။ ရှိုပ်လီပ်း သီပ်,ကခင်ပုးမးကးတိတ်,ယမ်းဂွခင်,ခေခေံး.တေမွတ်,ရှိုလီဂျၢ,တီးတီးကမ်,လှဲး။
တေသိုပ်,မီးပီခင်းငမ်းပၢင်ရှၢင်းကခင်ယူ,လွမ်း လွင်းခင်းယီခင်းခလးလွင်းဂခင်လိုင်း.လၢတ်း ရှိုပ်လီးပွင်,လှဲခပ်းကွဂ်,
ဂခင်လီခိုခင်းခေခေံး.ယပ်.။

လွင်းကခင်းခွဲပခင်းတောင်းရှာခင်းထိုင် စလး ခွဲတိုင်းသူခင်းထိုင် ကလှင်းယ မခင်း

- ◆ သိုင်း ခွဲလဲးဂိုတဲးပီတဲးဂခင်းတူင်းခခိုင်သိုင်း ခွဲပခင်းတမ်းသိုင်းမခင်း ကလှကခင်းပူခင်းပီခင်းသုခင်းလဲးဂူခင်း။ တေလဲးရှပ်းသိမ်းပခင်း သခခင်း သိုင်းမခင်း ကခင်းပဂဲးဝိ ကခင်းမိးဝိခင်းခေးတီးလုမ်းလောင်းခိုင်းခပ်တင်းသီင်း။ ခွဲလဲးမိးလွင်းပီင်းပီင်းဂခင်းစလး Self-determination တာ့ဂေးသင်းဂွာ့လွင်း ဖီတဲးတခရ တီးမူပ်ခခရသီ။ ခွဲလဲးခပ်းပုးလွမ်းတုာ့လဲးမူခင်းမေး ပိခင်းပီ၊လီဂဲးလဲး ပိုင်ခွတ်၊ဖွတ်းလိုင်ခိုင်း 2008 ခွဲခိုပ်းခေးဂွာ့ မခင်းမခင်းဂိုမ်းဂိုမ်း ခွဲပီခင်းလွင်းငမ်းယီခင်း လီတဲးလီတဲးလင်၊လင်၊ခခင်းခေးယပ်။
- ◆ တာ့ပီးခခင်းစလးပေးခေးဂူခင်းခိုင်း မိးလွင်းယုမ်းယမ်းလုမ်းပွဲလီခင်းလီခင်းစလးလုမ်းသိုင်းဂူခင်း (ပီ၊တူ၊လိတ်) ခပ်ခွဲလဲးကလဲးပခင်းဂခင်းကုပ် ပိုင်၊ဖွင်းငမ်းဖီ၊တုးဂူခင်းခိုင်း။ သိုင်းမခင်းခပ်ဂေးခွဲယူ၊ဝိ၊တုး ကလှင်းယ တီးမူပ်ခခရသီ၊ တေ၊တေ။
- ◆ ခွဲကပ်ကယေးပခင်းတမ်း၊ဖူမိးတင်းဖီတဲးဖီ၊ခေးဂူခင်းတင်းခခင်းတေးခေးဂေးထုဂ်၊လူလီပူခင်း ပီခင်းသုခင်းလဲး ဂူခင်းခင်း ပတီပီဂဲးခ။ လွင်း ခခိးခွဲလဲးခိုင်းဂခင်းသေ ခိုင်းဂွာ့လွမ်းပိုင် ရှာ၊လှ၊ဂူတဲး ခွင်ဂူခင်းခိုင်း။
- ◆ လွင်းတမ်းတင်းမူပိုင်ကခင်းဂီဝ်ခွင်းလူရဲးဂူခင်းပီးဖေးလိုင်ခခင်းခခင်းခင်းဂွာ့ခင်းဂူခင်းလခင်းခွဲ တူဂ်ဂူခင်းပီးဖေးခပ်လဲးခပ်းမုးတီမ်တီမ် ထုခင်းထုခင်း။
- ◆ ကုပတေ၊လတဲးဂခင်းလွင်းဂူခင်းခပ်းတီတဲးကုပတေ၊လုမ်းကမ်း၊ တြးစလးကုပတေ၊တင်၊ မိမ်းကခင်းဂီဝ်ခွင်းတင်းသီင်း
- ◆ ခွဲစပ၊ယု၊ပခင်း၊ ကမ်းခခင်းပိခင်းပီ၊လီဂဲးလဲးမူခင်းမေးပခင်းသေ မိုင်းဂူခင်းပီးဖေးခပ်လဲးပွဂ်းမုးခိုခင်း တေကပ်ကုပတေ၊လိုင်ခခင်းသေ တေကမ်းကပ်ကယေး တင်းဖီတဲးကခင်းတုးခခင်း တာ့ဂူခင်းတင်းခခင်းလဲးရှာငိခင်းခခင်း ခွဲလဲးပိုခင်းဖီ၊ပခင်း။
- ◆ တာ့မုဂ်လုမ်းကခင်းဂီတဲးဂခင်း တွခင်းတာ့ Humanitarian Aid ခပ်ဂေး ကပ်ကုပတေ၊ သေဂေးယပ် ကပ်လွင်းတင်၊မိမ်းသေဂေးလီ ယု၊ခွဲမိးလွင်းယု၊ဂပ်းရှမ်းသီ။
- ◆ ခင်းခေးတီး EAO လိုင်ခခင်းဂေးတာ့တေဂွာ့ပခင်း Humanitarian Aid ထိုင်ဂူခင်းပီးဖေးလဲးခခင်း ဂေးခွဲထင်၊ရှာဂွာ့လဲးလွတ်းလွတ်းလီဝ်းလီဝ်း။

- ◆ မိုင်းကုပ်, ကျွန်းကမ်း လွင်းငမ်းယီခင်ခေခေ. လွင်း Humanitarian Aid စလး လွင်းရှမ်း, လူမ်းမွတ်, ဒီးဂူခင်းပီးပေးခေခေ. ရှုံးပုးလွမ်းပီခင်တြးဝါင်, ကခင်ခခိုင်း။ ပိုင်းကိုင်ခခိုင်မှု, နီတ်, တခရ, သေရှုံးမန်းမခင်းပခင်လွင်းပိုင်တီးလိခင်တီးခေးစလးလွင်းလီးလှ့်. တိုင်း တီးလိခင်တီးခေး ကခင်ပီးခွင်. လောင်းခိုင်းကွခင်, ခပ်ရှိုတ်းမုးလွမ်းမိုင်, ခင်းမိုင်ထင်း စတ, လိမ်မိုင်းပခင်ပူ, မွခင်, ခခီးယုး ခပ်ရှိုတ်းမုးခခေခေ.။
- ◆ တုးခင်းယိုင်းခပ်ဂေးရှုံးပိခင်, ပီ, လီဂ်းလီးပခင် ကုပတေ, တုးပိုင်, တီးလိခင်တီးခေးတေ, ခပ်ပေးမီးသိတ်, သေ ပီခင်လင်းခွင်ပိုင်, လိခင်ခေးလီး မိုခင်ခခေ, နှေးလီးခပ်။ ပိုင်းကိုင်ခခိုင်မှု, “ပီ, ခင်းရှမ်း” သေဂူခင်းပီးပေးခပ် တုးတေလီးခိုခင်းရှိုခင်း၊ တီးရှိုခင်း၊ တီးလိခင်စလးခွင်ခွင်တိုင်, မိမ်းလှိုင်းခခေခေ. ရှုံး တီးပတ်းပခင်ခွမ်းခင်းယမ်းကခင် သိုင်, ထုဂ်, သေပေးခခေ. နှေးတုင်ပခင်။
- ◆ ပေးတုးကမ်း, လောင်းပီခင်လီးယပ်. ခခေလိုင်ရှုံးလီးတီးခင်းပခင်ဂုးလိခင်ဂုးခခေခွင်ခွင်ကခင်ယမ်းပခင်, သွမ်းဝိ. စလးဂုးသတ်းလိင်. ကခင်ခပ်ယမ်းလိင်. ဝိ. ယု, ယပ်.။
- ◆ လွင်းခခေ. ဂေးတေလီးတီးပတ်းပခင်ဂုးခခေခွင်ကခင်မီး မိုင်းခင်းယမ်းကခင်ယေးတီးခင်းယု, ခခေခေ.။ လိခင်ခေးခပ်ခခေ. ဂွမ်းပတ်ပီဂ်, ခကခင်ပိုတ်းယိုင်းဂခေသေလီးလု. သုမ်းဂုးစလးလိခင်ခေးလှိုင်းခခေခေ. ယု, ရှုံးလီးတီးပတ်းပခင်လိခင်ပပ်, လိခင်လှိုင်း။
- ◆ ယု, ရှုံးပခင်ကခွင်. ရှိုတ်းပခင်လွင်းနွခင်းလိပခင်တိုင်, ဂေး. တိုင်, လှမ်းကမ်း, ခခေခေလှ့်. တုး, နီခင်ဂခင် ကလှမ်းယ။ လွင်းခခေခေ. ရှုံး ကလှမ်းယ ပိုခင်နခင်, ပခင်ဂမ်းလိပ်။
- ◆ ရှင်. ပုးနှေးမီးပုခင်းနွခင်းကခင်ဂီပ်, ခွင်းတင်းမုတ်းစလး ငှပ်. ဝိ. ရှိုတ်းသင်းသေကမ်း, ဂုးရှုံးဂူခင်းမိုင်းတင်းသိင်းရှု. ရှခင် လွမ်းသေ ကပ်ပိုင် နီတ်, တခရ, ရှိုတ်းပီခင်ပိုခင်. ခခေခေ. ယပ်.။ ရှုံးပေးခခေ. နှေးတေ, တုင် မူ, ပိုင်လိခင်ခေးစလး Natural Resources ။
- ◆ မိုင်းခင်းယမ်းကခင်ပီ, ရှိုတ်းလီးခခေခေ. ခခေခေးတီးလောင်းခိုင်းခပ် ရှုံးတြးဝါင်, လီးဂိုတ်းဝိ. လွင်းခတ်းကွဂ်, Natural Resources လွင်းဂေး, သင်းရှင်းငခင်း၊ လွင်းပခင်, သွမ်းယု, လှိုင် နီခင်ဂခင်ကခင်ယု, လှိုင်လှိုင်းခခေခေ. ယပ်.။
- ◆ ရှုံးမန်းမခင်းပခင်ကခင် EAO ခပ်ပေးခခေ. နှေးတေ, တုင်ပီ. လွင်းမူ, ပိုင်လတ်းကခင်ကုပ်. ပိုင်, စလးလွင်း Social Service ခပ်။ တင်းကီခင်းကခင်းမူ, နီတ်. တခရ, ကခင်တေဂုးလီးခင်းယမ်းသေ ကခေ, ကလှမ်းယ မိုင်းရှမ်းတုမ် ရှုံးလွီးကမ်းပခင် ကခင် Social Service လှိုင်းခခေခေ. ထိုင် ကလှမ်းယ ခေးတီးတိုင်းစလး ကလှမ်းယ ခခေ, မိုင်းခပ်။ ကခင်ခခေ. ပီခင်တုး, တေယွမ်းလှိုင်းပိုင်ငမ်းငမ်းယိမ်းဂမ် လှိုင်းယပ်.။
- ◆ တုးမူခင်း. မေးပိခင်, ပီ, လီဂ်းလီးလွင်းပီးယု, လီ. လွင်းပီးပိုင်, ရဂု, ပီးလွင်းရှမ်း, လှမ်းလှေ.

- ◆ ရှုံးရှုတ်းယိုတ်းကခင်နှိတ်းကွက်, ဧလး; လွ်.တိုဝ်းမာဂ်,ယီပ်, မာဂ်,ပေ, (Land Mine)။
- ◆ တၢ,တေပူဂ်းပွင် ငမိတ်,တခရ, တီ,မူပ်,ခရေသီ, လီတ်းလၢင်,ကခင်မီးလွင်းပင်,ပိင်းဂခင် ဧလး;Self-determination ခခင်.ရှုံးဂမ်.ထီင်တၢ,ပီခင်,ပီးလီဂ်းလီးပိုင်ခွတ်,ပွတ်, 2008။ ရှုံးသိုဂ်းမခင်;ခပ်ထွံလင်ပခင် လွင်းကခင်ဂီပ်,ခွင်းတၢင်းဂခင် မိုင်း။

ထိုင်လုမ်းလီးလုဂ်.ပခိခင်.လိုင်.လၢတ်;

- ◆ ရှုံးရှင်.ပင်ဂူပ်.ငီ.တၢ,ပေ, လွမ်းဂူခင်းပီးပေးတၢင်း Civil Society ကခင်နှိတ်းဂခင်လွမ်းခပ်ဧလး; ရှိတ်းရှုံးရှု. တၢင်းမီး လွ်ခပ်တၢ,မိုဝ်းခေး ကခင်ခပ်ခွ်းရှိတ်းခွ်းပီခင် တၢင်းရှခင်ထိုင်ခပ်လိုင်ခခင်။
- ◆ ရှုံးပခင်ဂူခင်းပီးပေး (မီးခင်းခေးတီး) ရှု.ငိခင်းမူ,ပိုင် ဧလး; ဂခင်ငခင်းတၢင်းသီင်းကခင်ဂီပ်,ခွင်းလွမ်းခပ်။
- ◆ ခင်းပင်ကုပ်,ကူဂ်းဂခင်လွင်းမူ,ပိုင်ဧလး;သင်လွင်းငမ်းယီခင်ဧလး; သင်ရှုံးဂူပ်. ငီ.ပုးတၢင်းမီးလွ်ဂူခင်းပီးပေးခမ်,လွင်း ကခင် ခပ်ခွ်းရှိတ်းခွ်းပီခင် ဧလး; တၢင်းရှခင်ထိုင်ခပ်။
- ◆ ရှုံးသူခင်တုမ်ပခင် တၢ,ဂီတ်,ခေယုဂ်.ယွင်းသုခင်,လီးဂူခင်းပီးပေးခပ် (တၢ,ခပ်လီးရှပ်. Humanitarian Aid ဧလး; တၢ,တေလီးခိုခင်း တီးရှိုခင်းခပ်တီးလိခင်ခပ်ဂေးပုး)။
- ◆ ရှုံးမိခင်းလွမ်းလခင်ဂူးမိုင်းမိုင်း တၢ,တီခင်းပခင်ခိုခင်းရှိုခင်းပေး လိခင်ခေး ဧလး; ခုဂ်းခွင်တၢင်,လိုင်. တၢင်,မိဝ်းကခင်ဂူခင်းပီး ပေးခပ်လီးလူ.သုမ်းဂျ, (တူပ်ယၢင်, မူ,ပိုင် ပီခခေးရှုဂ်း)။ ရှုံးမိခင်းလွမ်းတၢင်းရှခင်ထိုင် မုဂ်.လုမ်းဂူခင်းမိုင်းလၢင်းခိုဝ်းခပ်ပေ ဧလး; ရှုံးတီမ်းခီခင်ကွက်, “မူးပိုင်ပုင်”။
- ◆ သိတ်,ဂီပ်,ခွင်းလုရ်း ရှိုခင်းပေးလိခင်ခေးခုဂ်းခွင်တၢ,ဂူခင်းပီးပေး ရှုံးမိခင်းလွမ်း မူ,ငပ်းခမ်, “ပီခင်းရှုဂ်း” ပီခင်တၢ, ငမ်းယီခင်ခခင်.ကပေးယု,ယူ, ခခိုင်းပွတ်းခခိုင်းတွခင်းကခင်တုးခခင်.ရှုံးမဂ်းမခင်းပေပေးခမ်. ငေးတူပ်ဂျ,။
- ◆ ရှုံးရှိတ်းသၢင်းမူ,ပိုင်တီးလိခင်တီးခေးတူဂ်းတွခင်းခီမ်.လိပ်းမုး။ ရှိတ်းရှုံးမီးလွင်းခခေ. ခခွခင်းတၢ,မဂ်းမခင်းဂီတ်,ခေတၢ, ခခင်း ယိင်း မီးသုခင်,လီးပင်,ပိင်းဂခင် လွင်း သိဂ်, လွ်းလိခင်ခေး ဧလး; ပီခင်လင်းခွင်ပိုင်,မီးလိခင်ခေး။
- ◆ တၢ,တေရှုတ်းထိုင်လီးတၢင်းလွ်းထီမ်တီးဂူခင်းပီးပေး တၢင်းသီင်း ကခင်မီးပိ.ခင်းခေးတီး AEO ခပ်ပိုင်,လီးလွ်း ထီမ်ရှုံး ခီမ်.လိပ်းလိုင်ဂပ်,။
- ◆ ဂူခင်းကခင်ပခင် Humanitarian Aid ဧလး; မုဂ်.လုမ်းဂူခင်းမိုင်းခင်းခေးတီးခပ်ရှုံးရှိတ်းဂခင်လီးလွမ်းဂခင် လီးခခေ. ရှုံးလီးခပ်ခိုင်ပခင်။

တီးဂ်းသိုပ်,တွင်းသမ်ခေးမုခင်း

မုဂ်.လုမ်း ခင်းခေး

www.progressivevoicemyanmar.org

info@progressive-voice.org